

Kennir nakar klippfiskamerkið?

Vit hava frásøgn um "klippfiskamerkið" frá 1931, men vilja fegin frætta meira.

Síða 18

Síða 4

Samrøða við gamla landsdjóralæknan

Noktað verður fiskimonnum at mynstra sum eygleiðarar

Baksíðan

Frásøgnin hjá Sigurd Simonsen heldur áfram

Síða 10

Síða 14

Hvat hendi við russarunum?

Vit greiða frá, hvussu tað gekst teimum fimm av manningini, sum yvirlivdu ta syrgiligu vanlukkuna við "Mekanik Tarassov".

KÄRCHER

Vit eru einaumbod fyrri KÄRCHER trystspularum til ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagata 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Vit hava frásøgn um minningarhaldið á sjómansheiminum 1. november.

Vit hava eisini frásøgn um sjómanskvinnuringarnar.

Minningarhald á sjómansheiminum

Síða 16

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvarpansni
Atgongdskontrolli
Trygdarráðgeving

211 112

Tín trygd
fyrir tryggileika

Høgni H: "Brot á siðvenju í rættarsamfelag ikki so nógv at týða"

Nú er alment váttað, at rættartrygdin má víkja fyrir politiskum áhugamálum.

Síða 17

KVINDEKREDSSTÆVNE PÁ FÆRØERNE

Í samband við umrøðuna av sjómanskvinnuringunum aðra staðni í blaðnum halda vit tað vera viðkomandi at endurgeva hesa greinina, sum hevur staðið í blaðnum hjá Indenlandsk Sømandsmission í Danmark um teirra lut-tøku á stevnu hjá føroysku sjómanskvinnuringunum.

Af Per Kristensen, Sømandsmissionær

I dagene 24-26.maj deltog Benedikte og jeg i det årlige kvindeskredsstævne i Nesvík på Færøerne, vi havde naturligvis glædet os meget til turen. Forventningerne blev indfriet, og endnu en gang fik vi lov til at opleve Guds storslåede skaberværk. En række af små øer i det nordatlantiske, på den ene side langt borte, men på den anden side et folk med meget stærke relationer til os i det syddanske. Naturen er barsk, men alligevel meget imødekommende lige som menneskene deroppe. Det blev en dejlig oplevelse at møde disse mange færinger i forbindelse med stævnet.

Der deltog 220 kvinder (sømandskredsamer) i stævnet og min opgave

var at holde talen fredag aften og bibeltime lørdag morgen. Jeg vil godt indrømme, at jeg rystede lidt på hænderne, da jeg gik på talerstolen fredag aften, men den afslappede stemning gjorde vel, at jeg også tog det med ro i sindet.

Det blev en fantastisk oplevelse at tale med disse mange færøske kvinder, og det gør et stort indtryk at møde mennesker med så stort et hjerte for vore søfolk og fiskere. Under beretningen fra de forskellige sømandskredse blev der også aflagt mange personlige vidnesbyrd, som dels vidnede om Kristus, og hans betydning for os mennesker men også et vidne om den barske virkelighed, det er at være fisker eller sømand i

2002. Færinger har gennem mange århundreder erfaret at havet ta'r mennesker, og denne barske virkelighed har helt sikkert været med til at præge troslivet på øerne. Færingerne ved, at havet er usikkert og at fiskerne ofte bliver derude, og vi oplevede det meget stærkt, da vi sammen med den færøske indremissionær så mindesmærket ved Strendur.

Vi var på Færøerne en uge, og efter weekenden fik vi lejlighed til at køre rundt for at se den skønne natur og det flotte færøske vejnet, samt en bil til låns, gjorde at vi nåede at se det meste af Eysturoy. Vi boede på sømandshjemmet i Runavík, og den centrale beliggenhed gjorde, at vi ikke

skulle køre særligt langt for at se de små bygder på øen.

En af de smukkeste ture gik til Gjógv, hvor vi bl.a. kunne opleve en af de mange naturhavne på Færøerne, og vejret var virkelig flot. Solen skinnede fra en næsten skyfri himmel, og folk sad på klipperne i korte bukser og nød naturen, mens andre brugte tiden til fotografering. Aldrig har jeg taget så mange lysbilleder, 120, på så få dage, men jeg brænder allerede efter at komme rundt i vore egne sømandskredse for at berette om turen, som har gjort et stort indtryk på Benedikte og mig.

Den største oplevelse i forbindelse med turen var samtalerne med de mange mødre og bedstemødre

Minnisvarðin á Strondum

Hjúnini Benedikte og Per

til de færøske fiskere i Grønland, de fiskere som vi lærte at kende gennem vores arbejde på sømandshjemmet i Nuuk gennem 3 år fra 1995-98. Disse kvinder understregede vigtigheden af at have sømandshjem i Grønland,

og det understreger blot det hav af opgaver der er lagt hen til os i Indenlandsk Sømandsmission.

En stor tak skal lyde til den færøske sømandsmission og må Gud velsigne arbejdet blandt vore søfolk og fiskere.

Innandura fót bólt-kapping fyri sjómenn

Aftur í ár verður skipað fyri innandura kapping í fót bólti fyri sjómenn í Klaksvík. Kappingin verður **leygardagin 28. desember** í KÍ-høllini.

Eftir kappingina verður borðhald í skúlaheiminum í Klaksvík.

Eins og undafarin ár er lut-tøkgjaldið sett til kr. 1.000,- fyri hvørt liðið, og kunnu 8 persónar luttaka á hvørjum liði.

Heitt verður á manningarnar um at boða frá lut-tøku ikki seinni enn **15/12** á tele-

fon 217739 ella fax 457611. Eisini kann teldupost adressan: palli@chr-i-grotinum.fo brúkast.

Hon nýtist ikki at vera so

STÓR

Nei, lýsingin nýtist ikki at vera so stór fyri at síggjast - og tá kostar hon heldur ikki so nógv.

Gerið eina lýsingaravtalu við FF-blaðið og sparið 50%

**Telefon: 31 15 69
ff-blad@post.olivant.fo**

Áheitan á fiskimenn: Ansið eftir at sátt- málin verður hildin

Sum kunnugt, varð nýggj-ur sáttmáli gjørdur í mai.

Sum tit vita, varð í sein-asta sáttmála lagdur ser-ligur dentur á trygdar-viðurskipti. Broytingarnar eru fyrr lýstar í blaðnum, men vit endurgeva tað, sum viðvíkir hesum øki.

Í hesum sambandi vilja vit leggja dent á og minna um fylgjandi:

a. Val av trygdarumboð-um. Har, sum tað ikki er gjørt, verður heitt á tykkum um at fáa hetta gjørt og at siga okkum frá.

b. Mint verður eisini á reglurnar fyri royking. Tað verður meira og meira ásannað, hvussu skaðilig royking er - eisini fyri tey, sum ikki roykja. Tí er bann fyri royking í felagshølum væl grundað.

c. Mint verður eisini á regluna um, at útvegast skulu møguleikar at hoyra útvarp v.m. um-vegis serligar hoyri-

verndarmóttakarar. Vit hava ikki møguleika fyri sjálvir at kanna, um hetta er fylgt. Í tann mun, tað ikki er hent, vilja vit fegin frætta.

Onnur mál

Av øðrum málum, sum verða reist av fiskimonn-um, kann nevast spurn-ingurin um at taka ís. Hertil er bert at siga, at sáttmálin ásetur heilt greitt, at hetta er eitt arbeiði, sum lön skal gjaldast fyri. Um nakar trupulleiki er her, sum ikki kann greið-ast beinleiðis við reiðar-an, vilja vit fegin frætta.

Ein annar spurningur, sum vit fáa viðhvørt, er viðvíkjandi reingerð. Her verður sagt í sáttmálanum, at tað skal gerast høvuðs-reint umborð minst eina ferð árliga.

Av øðrum málum verður víst til FF-blaðið og til heimasíðuna hjá felagnum: www.fiskimannafelag.fo

Hava menn onnur mál, vilja vit sera fegin frætta. Vit hava landsfund í Norð-urandalahúsinum mánadag-

in 30. desember, og vóna vit tá, at menn nýta høvið at mæta.

Sáttmálareglur um trivnaðarmál:

1. Reglurnar í sáttmála-num um túralongd verða broyttar soleiðis: Fiskimenn hava krav uppá at sleppa heim eftir 3½ mánaðum um-borð. Frá 1. jan. 2003 verður tíðarskeiðið lækkað til 3 mánaðir. Tað kann í ávísum før-um farast út um hetta tíðarskeið, um t.d. fiski-skapurin er sera góður, ella um túrur kann ger-ast liðugur eftir fáum døgum. Hetta skal tó gerast eftir samráð við manningina. Fiskimað-ur, sum ikki ger nýtslu av sínum rætti at sleppa heim, heldur áfram so leingi tørstur er á tí eftir meting hjá skipara og reiðara, men skal tá hava rætt til heimferð eftir í seinasta lagi 3 mánaðum afturat.

2. Veljast skal trygdarum-boð á hvørjum skipi, ið eru umfatað av hesum sáttmála. Vald umboð skulu umframt at lúka øll trygdarskeið, hava nøktandi kunnleika og royndir á sjónum. Fiski-mannafelagnum verður álagt at fáa manningina at taka hetta stig.

3. Royking skal verða bannað í felagshølum umborð.

4. Føroya Reiðarafelag og Føroya Fiskimannafelag vilja samstarva - eisini í skipaefirlitsráðnum - fyri at bota um arbeiðs-og liviumstøður um-borð. Hetta umfatar eisini fyrirbyrging av skaða av gangi. Út-vegast skulu møguleik-ar til at hoyra t.d. út-varp v.m. umvegis ser-liga hoyriverndarmót-takarar. Sjálvar hoyri-verndirnar skal hin ein-staki útvega, gjalda og hava ábyrgd av.

Kollvelting í Noregi við ísing av fiski

Í norskum bløðum verður greitt frá einum koll-veltandi nýggjum hátti at ísa og køla fisk, sum ger tað, at goldið verður einar 5 krónur pr. kg. omanfyri minstaprisin, og verður hetta roknað sum ein rættiliga koll-velting.

Royndirnar eru gjørð-ar umborð á línubáti-num “Vikingfjord”, ið er útgjørdur við egningar-maskinu.

Tá fiskurin verður land-aður, er hann framvegis deyðsstívir, og henda støða heldur sær, til fisk-urin er komin fram á fiskamarknaðin í Europa. Keypararnir eru gramm-ir eftir at fáa júst hendan fiskin.

Talan er um eina tøkni-frøði, sum er ment av einum oljufelagi. Hon er grundað á eitt serligt slag av ísi, har kuldin er heili 70 kuldastig. Hesin ísur verður blandaður í vanligan ís. Hetta merkir, at fiskurin verður sera skjótt køldur niður, og tekur tað bert hálvan tíma til fiskurin kemur niður móti frostmarki-num, tó uttan at hann verður frystur. Aftaná at

fiskurin er køldur niður, verður hann ísaður í køssum við sama ísbland-ingi. Og her kann hann liggja í upp til 14 dagar í sama kulda uttan at broyast.

Men teir leggja dent á, at tað er ikki bert talan um køling. Fiskurin fær bestu viðgerð frá fyrstu løtu, hann er veiddur. At gágga fiskin kemur næst-an ikki fyri. Og fiskurin verður bløðgaður bein-anvegin. Hann verður heldur ikki avhøvdaður, sum annars er tað van-liga í Noregi.

Alt hetta merkir, at manningartalið, sum van-liga er 5 mans, má økjast við einum. Men henda útreiðsla kemur væl og virðiliga inn aftur.

Hendan nýggja skipan-in er roynd í eitt heilt ár, og eingin ivi er um, at hetta riggar. Tøknin er einföld, og íløgna, ið skal til, kostar bert 100.000 kr. Afturat hesum rúgvar ísurin, sum verður tikin við frá byrjan á túri, munandi minni enn van-ligt.

Hetta má eisinui ljóða áhugavert fyri føroyskar fiskimenn.

Tíðindabræv frá Brúkarasamtakinum:

Mikukvøldið hin 30. okto-ber 2002 var stovnandi aðalfundur hjá Brúkara-samtakinum, felag fyri brúkarar í Føroyum.

Orsøkin til hetta tiltak var, at rættindi brúkarans í Føroyum ikki eru nóg væl vard, lutvís tí at myndug-leikar í ov lítlan mun tykjast at hava brúkara-viðurskipti í huga.

Mett var tí neyðugt, at brúkararnir í Føroyum sjálvir taka seg saman í felagsskap við tí endamáli at bota um viðurskiptini.

Ætlanin við samtaki-num er fyrst og fremst at virka fyri almennum brúkarapolitikki við dagførdari lóggávu í Føroyum, um-framt at gera vart við brúkarasjónarmið í dag-liga orðaskiftinum.

Eisini er ynski, at Brúkarasamtakið á ein posi-tivan hátt verður mál-gagn fyri brúkaraáhugamálum, tá ið hesi skulu berast fram í konstruktivum kjaki

við politisku myndugleik-arnar.

Á stovnandi aðalfundi-num vóru viðtøkur brúkarasamtaksins samtyktar, og vóru fimm nevndar-limir valdir. Hesir vóru Ingun Simonsen, Hans Pauli Strøm, Gunnleivur Dalsgarð, Høgni Debes Joensen og Kristina Samuelsen. Sum varalimir vóru vald Kate Sanderson og Edvin Joensen.

Nevndin hevur skipað seg við Ingun Simonsen sum forkvinnu, Hans Paula Strøm sum skrivara og Gunnleivi Dalsgarð sum kassameistara.

At enda skal verða nevnt, at talan er um sjálv-bodnan felagsskap, at arb-eiðið sum nevndarlimur er ólönt, og at virkseimi ikki fevnir um persóns-ella einstaklingamál.

Longu á stovningar-fundinum vóru einir 30 einstaklingar og 5 av teim størstu fakfeløgnum, ið

teknaðu seg sum lim í Brúkarasamtakinum.

Limagjaldið er sett til 100 kr. um árið - tað sama bæði fyri einstaklingar og feløg.

Tað fer sjálvandi at styrkja virkið hjá samtaki-num almikið, at so nógvir einstaklingar, feløg og stovnar sum møguligt eru við í felagnum, og verður tí heitt á hesi um at tekna seg sum limir.

Limir kunnu tekna seg á hesi adressu:

Brúkarasamtakið,
Postsmoga 165,
110 Tórshavn,

ella við at venda sær til ein av nevndarlimunum:

Ingunn Simonsen,
tlf 317782/211696,
ingun@post.olivant.fo

Hans Pauli Strøm, tlf
424044/221919,
hps@kallnet.fo

Gunnleivur Dalsgarð,
tlf 314868/311210,
gunnleiv@starvsmf.fo

Høgni Debes Joensen,
tlf 311832,
trongrim@post.olivant.fo

Kristina Samuelsen,
tlf 311883/211883,
kris@logting.fo

Samtakið er óheft av øll-um partapolitikki, eins og tað er óheft av fíggarlig-um ella øðrum seráhuga-málum, men harafturímóti sum eitt aðalmál hevur eitt gott samstarv við feløg, politikkarar og stovnar. Hóast sjónarmið kunnu verða ymisk, so ynskir samtakið at skifta orð um slík í einum góð-um anda.

Tórshavn,
hin 31. oktober 2002

BRÚKARASAMTAKIÐ

**Vit gera allar vanligar
bilumvælingar sera
bílga - so sum:**

Oljuskift, motorjusteringar

**Umvæla bremsir,
koplingar v.m.**

**For- og bakhjólisleiðir
og akslar**

**Og so hava vit tey
vælumtókta "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta**

Sp/f Úrvalsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Sá ikki gentuna í 5 ár!

FF-blaðið hevur hitt gamla landsdjóralæknan, Dánjal J. Bærentsen, á máli. Hann hevur livað eitt spennandi lív, og væl dugir hann at greiða frá:

Tey, sum kenna Dánjal, vita, at hann er sera fryntligur og komandi og fryntligur at koma á tal við. Hann veit ein hóp, og dugir sera væl at greiða frá. So tað, sum vit kunnu hava í eini slíkari grein sum hesi, er bert ein partur av tí, sum hann kundi fortalt. Vónandi eru tað tey, sum kunnu taka upp og skriva niður, so vitanin hjá Dánjali ikki hvørstur við honum.

Dánjal J. Bærentsen er føddur 8. oktober 1916, og hann er tiskil júst fyltur 86 ár. Pápi Dánjals var Hans Bærentsen, sum var av Sundi, og mamma Hans var bóndadóttir úr Kvívík. Tí varð pápin sendur norður til Kvívíkar longu sum 2 ára gamal, har hann skuldi búgva hjá abbanum við tí endamáli, at hann skuldi yvirtaka garðin.

Men longu tá Hans var 7 ára gamal, doyði abbin, og Hans fekk meira og minni ábyrgdina av garðinum, áðrenn hann gjørdist tilkomin, so hansara barndómur gjørdist heilt øðrvísi enn hjá børnum annars. Dánjal fortelur, at pápin sum 12 ára gamal bað onkran stinga eina kúgv fyrri seg. Viðkomandi svaraði aftur, at tað mátti hann kunna klára sjálvur - og tað gjørdi hann eisini!

Pápin gekk í skúla ein mánað. Skúlagongdin gjørdist tí eisini sum best bar til. Hans fór í skúla 1. apríl 1905, sum 14 ára gamal, men hann mátti fara úr skúlanum longu 1. mai, tí hann mátti sáa korn. Skúlagongdin gjørdist tiskil bert ein mánaður.

Men tað vísti seg, at hóast fólk ikki gingu í skúla, so kláraðu tey seg merkiliga væl kortini. Eitt dømi er kvívíkingurin Hans Iversen, sum gjørdist framstandandi politikari. Afturat hesum gjørdist hann undir kríggnum limur í tí landsrætti, sum varð skipaður tá. So Hans man vera einasti landsrættardómari, kanska í heiminum, sum als ikki hevur gingið í skúla.

Mamma Dánjals, sum

var úr Kaldbak, gekk als ikki í skúla. Í Kaldbak kom skúli ikki fyrr enn í 1911. Pápin lærði tey at lesa og skriva og so sjálsagt barnalærdómin. Dánjal greiðir frá, at hann átti eina mostir, Matilda, í Århus. Tá hon doyði, tók hann sær av skiftinum. Tá fann hann 21 brøv frá mammu síni til mostrina, og tey vóru skrivað á danskum. Mostirin bleiv fyrstøðukvinna á einum barnaheimi. Hon vildi fegin hava børnini fram í verðini, og fleiri blivu akademikarar. Dánjal glósaði eina ferð mostrina við, hví hon endiliga vildi hava børnini at fara undir lesnað, tá hon sjálv kundi klára seg so væl uttan skúlagongd yvirhøvur. Mostirin legði eina við, at hetta máttu børnini ikki fáa at vita, tí so kundi hon missa respektina hjá børnunum. Sjálv vildi hon tó læra, og hon gekk á háskúla í tvey summar.

Fleiri av dreingjunum á barnaheiminum vóru við í mótstøðurørsluni móti týskarum undir hersetingini. Sjálv segði hon seg einki vita. Men okkurt ánisi mundi hon hava, tí hon fór ikki til songar fyrr enn allir vóru heima aftur, og tað kundi stundum vera leingi at biða.

Festi undir formyndaraskapi. Hans festi sum 18 ára gamal undir formyndaraskapi í 1909. Myndugleikaaldirin var jú 25 ár. Hann fekk húshaldirsku, Kristionnu, sum helt hús hjá honum í uppvøkstri- num til um 1908/09.

Í 1915 giftist Hans við Angeliku Jacobsen úr Heimistovu, Kaldbak, og árið eftir varð Dánjal føddur. Hon hevði havt tuberklar, sum nú vóru innikapslaðir, og hildu tey tí, at hon var frísk. Men tá hon stutt eftir fær dóttirina Bodil, bróta tuberklar- nir út, og tað gekk bert stutt tíð til mamman doyði. Tá var Dánjal bert fyra ára gamal.

Systirin, Bodil, fór niður fyrri kríggj. Hon fór á vevskúla, og vegna bardagan slapp hon ikki

heim aftur. Hon giftist við danskara og varð verandi í Danmark.

Eftir at Angelika var deyð, kom systir hennara, Jacobina, at halda hús, og tað endaði við, at Hans giftist við henni. Tey fingtu tveir synir, Tummas, sum tók við garðinum, og Hanus, ið gjørdist lækni. So umframt at vera beiggjar Dánjals eru teir eisini systkinabørn.

Í 1934 kom franska skipið, Pourquoi Pas, inn á Kvívík. Skiparin, Chateau, kom niðan á telefonstöðina at senda telegramm. Tann, sum var á støðini, dugdi hvørki franskt ella enskt. Men Dánjal dugdi fitt av enskum, so hann kom upp í leikin sum tulkur.

Skiparin spurdi Dánjal um støðuna hjá honum. Jú, hann var 17 ár, arbeiddi hjá pápanum. Tey høvdu 7 kýr og ungeyt, 160 seyðir, og hesum livdu tey av. Sjálvur var hann elsti sonur og stóð til at taka við øllum. Skiparin helt við Dánjal, at hann var væl fyrri. "Hevði eg verið borin til hetta, hevði eg ikki farið av festinum". Skiparin segði seg ikki hava sæð nakað so grønt land. Hetta var í juni, tá gróðurin er bestur.

Sum elsti sonur var Dánjal borin til garðin, men bóndaskapur hevði ikki hansara áhuga. Hann kendi snøgt sagt ikki seyð, meðan beiggjin, Tummas, kendi hvørja kleyv. Hetta skilti pápin als ikki, og tað tók honum dygt, at Dánjal ikki vildi taka við fedran- na arvi. Og á Hellu var so avgjørt besta stað á jørð, sum hann elskaði, og hann kundi ikki skilja, at nakar kundi fara av hesum blettum.

Fór til Noregs

Í 1938 fór Dánjal á háskúla í Noregi. Aftaná háskúlan gjørdist hann hús- kallur á einum garði í Olden. Men ófriðarligt var í Europa, og 2. veraldar- bardagi byrjaði í septem- ber í 1939. So Dánjal helt, at tað mundi vera frægast at fara aftur til Føroyar. Hann kom heim í oktober

1939 við "Lyru". Dánjal og Elsa vóru tá blivin trú- lovað. Elsa var eisini á einum garði. Hon vildi eisini sleppa heim, men vildi fara heim úr Danmark. So hon fór til Falster at vera hjá Zakarias Brimnes, presti, ið var pápabeiggi Elsu. Tiskil var Elsa stódd í Danmark, tá landið varð hersett í apríl 1940. Hetta var ein strika í rokningini, tí nú slapp hon ikki heim aftur. Tað var ikki bert tað, men sambandið á annan hátt var meira enn trupult. Tey fyrstu árinu kundu tey bert frætta sínámillum við Reyðakross brævi. Eitt slíkt bræv var avmarkað til 20 orð, og tey skuldu sensurerast, so tað tók fleiri mánaðir at fáa boð ímillum.

Fríggjarabrøvini máttu um Svøríki og Portugal

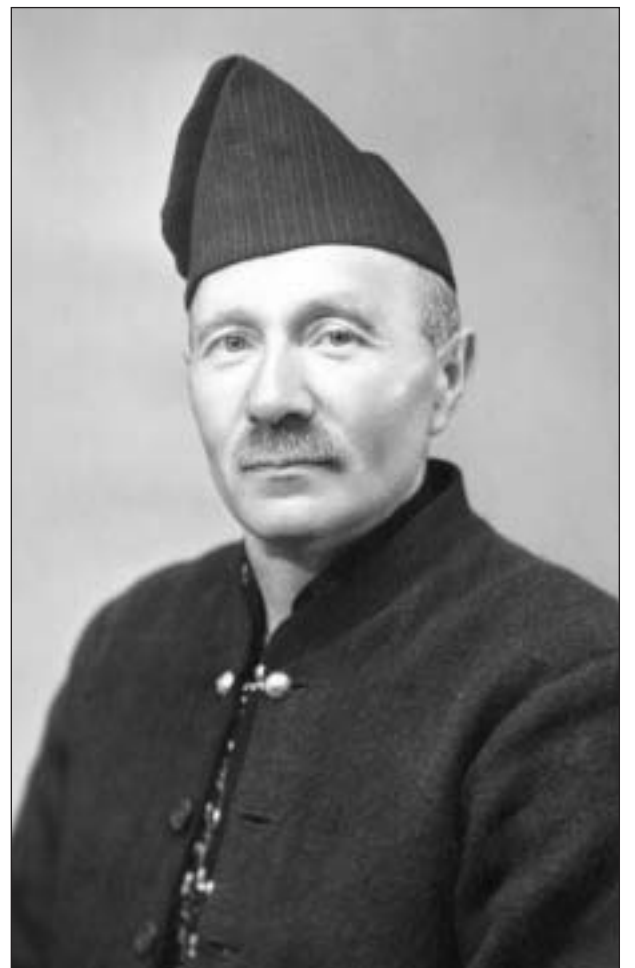
Tað var ikki møgult at senda brøv beinleiðis millum Føroyar og Danmark, tí bæði londini vóru jú hersett av fíggindum undir kríggnum. Men tað kundi tó sendast brøv úr og til Danmarkar frá uttanvelt- aðum londum. Elsa hevði samband við eina svenska sjúkrasystir, ið eisini búði í Svøríki. So tær fingtu uppi lag ta skipan, at fríggjarabrøvini vórðu send til hesa sjúkrasyst- rina. Hon koyrdi tey so í ein brævbjálva og sendi tey víðari. Hetta var sjáls- sagt nógv øðrvísi enn Reyða Kross brøvini, men tók framvegis tíð, tí brøv- ini skuldu vist sendast umvegis Portugal. Sum tað skilst, var hetta áðrenn SMS var uppfunnið!

Annars nýtti Elsa tíðina niðri til at læra til sjúkra- systir á Diakonissestiftel- sen, og hon tók prógv sum slík júst 5. mai 1945, frælsisdagin hjá Danmark. Hon arbeiddi sum sjúkra- systir inntil hon byrjaði at fáa børn í 1950.

Gjørdist maskumaður. Dánjal valdi at fara á studentaskúla í Havn í 1940, og hann var liðugur í 1942. Í Havn búði hann hjá Johannu Matheu og Sigfred Skaale. Her var eitt

Angelika saman við soninum Dánjali. Myndin er tikin á sumri 1918, tá Dánjal var knappliga tvey ára gamal. Tvey ár seinni gjørdist Dánjal móður- loysingur.

Hans Bærentsen, pápi Dánjals. Hann kom longu sum smádrongur at fáa ábyrgdina av festinum á Hellu. Tí hevði hann bert tíð at ganga í skúla ein mánað tilsamans. Hann kundi ikki skilja, at Dánjal ikki vildi taka við festinum, hann var borin til. Ein troyst var tað tó, at yngri sonurin Tummas tók við í staðin.

serlig vinarlag. Omma Sigfred var úr Kaldbak, og hon var fastir mammu og stjókmmamu Dánjals. Her var so væl ímillum, at børnini hjá Sigfred kallaðu pápa Dánjal fyrri Hans abbi og stjókmmammuna fyrri Bina omma. Hús-móðurin Johanna Mathea livir framvegis 96 ára gomul. Hon minnst Dánjal sum ein dámligan ungling við humoristiskum sansi.

Aftaná at Dánjal hevði fingið studentsprógv, stóðu honum ymisk arbeiði í boði. Hann valdi at taka við einum arbeiði at býta gassmaskur út. Bretar óttaðust fyrri, at týskarar fóru at seta í verk eitt álop við gassi móti Føroyum, og tí skuldu allir føroyingar útgerast við gassmasku. Í hesum arbeiði skuldi Dánjal - saman við øðrum - ferðast kring alt landið. Í fyrsta umfari skuldu gassmaskurnar setast saman, síðani skuldu tær býtast út til fólk, og tey skuldu lærast, hvussu tær skuldu brúkast.

Hetta minnst Jógvan á Trøllanesi væl. Her var Dánjal bert nevndur maskumaðurin. At tey á Trøllanesi skuldu koma at síggja hann ofta seinni sum djóralækni, vistu tey ikki tá. Tað vóru triggjar støddir umframt ein stødd

til børn frá 1-5 ár. Barna-maskurnar vóru eitt sindur pedagogiskar. Tær høvdu reyða nøs, so børnini ikki skuldu ræðast tær. Síðan var ein serlig maska til heilt smá børn. Hesa skuldu børnini fara í, og so skuldu mammurnar pumpa luft til barnið.

Góðar at reinsa spritt við Tíbetur kom tað ongantíð til ta ætlaðu nýtsluna av gassmaskunum. Týskarar høvdu jú annað at nýta sítt gass til! Tann týdning, tær komu at fáa, var, at menn skjótt funnu útav, at tað bar til at reinsa spritt, so tað væl gjørdist drekkandi við at lata tað renna gjøgnum filtrið á maskunum, ið annars var ætlað at reinsa luftina fyrri gass.

Hetta arbeiðið fekt Dánjal við fram til 1943. Annars arbeiði hann á garðinum hjá pápanum. Í 1944 gjørdist læraraløys í Kvívík. Dánjal lovaði at taka sær av hesum vetrarmánaðirnar, men tá tað fór at vára í 1945, fór hann aftur at velta.

Kríggið gjørdi, at Dánjal og Elsa ikki sóust í heili 5 ár. Men endiliga í 1945 kundi Elsa koma heim aftur, og ein kann bert ætla, at tað hevur verið eitt klemm! Hetta er eisini ein søga um trúfesti,

sum als ikki er nøkur sjálvfylgja.

Tey bæði fóru longu niður aftur í 1945, tá Dánjal fór at lesa til djóralækna. Og tey giftust í 1946 í Kvívík. Hann varð liðugur í 1952, og arbeiðdi í eini 10 ár í Jyllandi.

Til Føroyar at vera djóralækni Í 1962 kemur Dánjal til Føroya at vera djóralækni. Carl Johan Bech, sum hevði verið djóralækni í ein mansaldur, var farin frá, og tí var eingin djóralækni í landinum. Hetta hevði eina serliga søgu. Tað varð gjørd ein nýggj tænastumannalóg, og her hevði djóralæknaembætið fingið eina raðfesting, sum Carl Johan metti sum eina undirmeting av starvinum, og hann hevði tikið avleiðingarnar av hesum í stundini.

Alt hetta merkti, at Dánjal ikki kundi koma, fyrr enn greiða var fingin á hesum viðurskiftum, men hetta eydnaðist so, m.a. við at Dánjal gjørdist landsdjóralækni. Tey bæði, Dánjal og Elsa, komu heim við teirra 4 børnum og búsettust í gomlu skúlastjórahusinum í Gr. Kambsgøtu. Seinni fluttu tey yvir á Frútrøð.

Mátti ikki forsøma sjúkt djór Dánjal skuldi arbeiða eftir eini reglugerð, sum varð gjørd av landsstýrinum. Í henni stóð m.a., at hann eina ferð um árið skuldi vitja í hvørjari bygd. Hetta helt Dánjal vera nóg so umstendiligt. Hann helt ikki tað vera nakra grund at fara t.d. til Húsar, um eingi ørindi vóru hagar. Dánjal gjørdi í staðin ta praktisku loysn, tá hann ferðaðist kring landið, at lýsa í útvarpinum, at tá og tá kom djórlæknin har og har. Tann, sum hevði ørindi til djóralæknan, kundi so leggja boð á telefonstøðirnar. So fór hann hagar, sum boð vóru eftir honum.

Ein áseting í reglugerðini segði, at hann "íkk mátti forsøma eitt sjúkt dýr". Hann mátti spyrja lögmann, sum tá var Petur Mohr Dam, hvussu hetta skuldi skiljast. Tey samdust um, at hann skuldi ikki noyðast av húsum fyrri tað, um ein ketta í Kunoy var sjúk. Men her varð so eisini funnin ein praktisk loysn. Har tað

bar til, skuldu fólk koma til djóralæknan. Hetta kundi gerast við kettum og hundum og eisini partvíst við seyði. Men tað var øðrvísi við eini kúgv. Her mátti hann ferðast, tá okkurt var akutt. Tað, sum lætti um, var, at hann hevði heimild til at leiga sær fart. Og, sum Dánjal sigur, tá hansara sjúklingar vóru sjúkir, so vóru teir eisini veruliga sjúkir. Hann kundi ikki, sum aðrir læknar, spyrja sjúklingarnar, hvar teir høvdu ilt. Tí mátti hann vitja teir á staðnum.

Viðtalurnar kostaðu, men tað var ásett, at øll skuldu gjalda eins, um tað so var ein ketta í Havn, sum kundi viðgerast á staðnum, ella farast mátti til eina kúgv í Svínø, ein ferð sum kundi taka fleiri dagar.

Dánjal sigur eisini, at í hvørjari bygd vóru menn, sum høvdu skil á at viðgera kriátúr, tá tey vóru sjúk, og hann hevði nóg samstarv við slíkar skilamenn.

Ganir Øll hava vit høyrð um ganir, men tey fægstu vita, hvat tað veruliga er fyrri nakað. Samb. Dánjali so hava ganir als ikki verið til, í hvussu er ikki sum nakar trupulleiki. Tá neyt og seyður skifta tenn, fáa tey lítið og einki etið í nakrar dagar, og tey kunnu tí verða hildin at vera sjúk. Samstundis kann so koma fyrri, at jótrini, nakrir tindar í kjálkunum, tykjast heldur síð, so fólk trúðu uppá, at hetta var orsøkin til "sjúkuna", og at tað tí var neyðugt at taka hesar "ganirnar" burtur, og tað vóru menn, ið ferðaðust runt at gera hetta arbeiði. Tað sá út, sum tað hjálpti, tí stutt eftir fóru dýrini aftur at eta. Hetta hevði tó einki við "ganirnar" at gera, men var tí, at tonnin var dottin úr. So "viðgerðin" var púra óneyðug,

Tá Angelika doyði frá sínum smáu børnum, kom systirin Bina at halda hús. Seinni giftust Hans og Bina, og fingi tey tveir synir, Hanus og Tummas.

afturat tí at hetta var djórapínsla. Men Dánjal er fegin um, at tað eydnaðist honum at forða fyrri hesi mannagongdini.

Heilsufrøðisliga Starvsstovan Sum frá leið gjørdust uppgávarnar hjá djóralæknaembætinum størri og størri. Í 1966 kom fiskamjølsvirkið Havsbrún í Fuglafirði. Fyri at sleppa at útflyta framleiðsluna, var neyðugt við heilsuváttan.

Hetta mátti gerast við at taka royndir, og at fáa tær kannaðar niðri. Eisini var neyðugt at hyggja at umstøðunum á staðnum í Fuglafirði. Tað sama mátti gerast, tá Fiskasølan hevði selt saltsild til Pólands. Hann mátti spyrja polakkar, hvat teir vildu hava váttan fyrri. Svárið var, at sildin skuldi vera frí fyrri parasittar - og tað var hon eisini, tá sildin hevði verið saltað í tungum laka í 3 vikur.

Í 1970 varð løgtingið sannført um at seta á stovn

Heilsufrøðiliga Starvsstovuna. Hon var liðug í 1975, og var Dánjal stjóri her til í 1985. Krøvini eru vaksin so skjótt, at meðan tað fyrr bert var neyðugt við einum djóralækna, eru teir 10 í dag og hava ivaleyst at gera.

Hetta við fiskinum førði til, at Dánjal fekk heitið av at vera Fiskapatologur. Á tí almenna listanum hjá ST yvir slíkar vóru bert 16 í øllum heiminum. Onkur spurdi Dánjal, hvussu hann hevði komið sær uppí eitt slíkt fínt selskap. Hann svaraði skemtiliga aftur, at kanska vóru teir dottnir á reyvina av, at hann var sonur ein kongsbónða.

Semingsmaður Dánjal varð valdur til vara-semingsmann, saman við Bjarna Niclasen, á vári í 1964. Hann segði kortane. Men hann fekk at vita, at hetta var borgarligt umboð, sum tað ikki bar til at siga nei til. Seinni legði Bjarni frá sær, og tá gjørdist Dánjal semings-

Hetta er Mathilda, mostir Dánjals. Hon gekk ongan-tíð í skúla yvirhøvur, tí eingin skúli var í Kaldbak, tá hon var ung. Men hetta var ikki nøkur forðing fyrri, at hon kundi gerast leiðari á einum barnaheimi. Hon vildi hava "síni" børn at fáa eina útbúgving. Tí mátti tað ikki frættast millum børnini, at hon sjálv onga skúlagongd hevði havt. Tað kundi jú brúkast í móti henni!

Her síggjast teir triggjar beiggjarnir, frá høgri Dánjal, Tummas og Hanus sum spelknir undgómar.

maður við Sverra Egholm sum varamanni, og hevði hann hetta starv fram til 1970.

Dánjal sigur, at í fyrstuni var hann eitt sindur nervøs, “men eg gjørdist so við og við ráðaríkur til endan”. Hetta var eisini ein neyðugur eginleiki hjá einum semingsmanni. Dánjal hevði tað prinsipp, at hann legði bert eitt semingsuppskot fram. Tað skuldi eingin kunna siga nei til eitt semingsuppskot í vónini um, at tað næsta vildi so koma á borðið eina løtu seinni. Hetta legði so eyka trýst á partarnar, áðrenn teir avgjørdu at vraka eitt semingsuppskot, tí tað kundu ganga dagar og kanska vikur, áðrenn næsta uppskot kom.

Dánjal minnst ikki minst samráðingarnar millum FF og Reiðarafelagið í 1968/69. Tá var Erlendur Patursson júst afturvaldur til formann, eftir at hann var farin frá, eftir at vera farin í sjálvstýrislandsstýrið í 1963.

Sáttmálin varð uppsagdur við sera stórum krøvum um hækkingar í sáttmálanum. Sum ikki eina ferð, var kreppa í fiskivinnuni. Løgtingið hevði gjørt nakrar batar í inn-tøkutrygdini hjá fiskimonnum. Stjórnin í FF helt hetta ikki vera nóg mikið, so tað var lagt upp til verkfall.

Samstundis hevði verið stjórnarval í FF, har meirilutin av nevndini varð skift út mitt í samráðingunum. Hetta vóru langar samráðingar, og tá tær slitnaðu, og verkfall varð lýst, sendi Dánjal uppskotið til uratkvøðu millum limirnar í feløgnum. Hetta er annars seinasta ferðin, at heimildin hjá semingsstovninum at senda uppskot til uratkvøða er nýtt.

Tað tók so sína tíð, og uppskotið varð felt. Dánjal kallaði so partarnar saman aftur og legði fram eitt nýtt semingsuppskot, sum var eitt sindur frægari enn tað fyrra.

Meðan Dánjal situr í forstovuni á Parnassinum og bíðar eftir beskeð frá pørtunum, kemur Erlendur út og fer til hús - uttan at geva nøkur beskeð. Hetta var rættiliga løgið. Løtu seinni kemur skrivarin, Jákup í Jákupsstovu, við einum lítlum lepa, har tað stóð “ja” á, og hann sigur, at “hetta gjørdist eitt pinkalítið ja”. Tá var hent tað, at Erlendur var blivin niðurstemmaður av nýggju nevndarlimunum, og uppskotið varð samtykt við 4 av 7 atkvøðum. Men

Dánjal var líkaglaður við, um tað var eitt stórt ella lítið ja. Fyri hann var tað avgerandi, at tað var eitt “ja”, tí hetta merkti, at semjan var bjargað og verkfallið var av.

Datt niður í flogfarinum í 1970 Í 1970 kom Dánjal út fyri eini dramatiskari hending. Hann var við í flogfarinum, sum datt niður í Mykinesi í 1970. Hann minnst alt, sum gekk fyri seg. Tá hann sá mold-rokið, helt hann, at teir vóru farnir av breytini. Hann breyt triggjar geislar, og tað gekk eitt ár, áðrenn hann kom fyri seg aftur. Meðan hann var innlagdur, mátti hann røkja starvið frá sjúkraseingini. Hetta dámdi ikki sjúkrasystrunum. Men hann var einsamallur í starvi, so hetta mátti so vera.

Dánjal tosar ikki so nógv um hetta sjálvur. Men í bókini hjá Grækari í Djurhuus Magnussen, “SOS Knúkur”, verður meira greitt frá leiklutinum hjá Dánjali.

Dánjal endar á vøllinum og fólir seg so illa, at hann heldur seg vera við at doyggja. Men tá hann so kemur eftir, at tað er ikki so illa statt kortini, er hann ein tann fremsti at hjálpa teimum, sum vóru verri stódd. Og her kom tað eisini stak væl við, at ein lækni, hóast “bert” djóralækni, var við flogfarinum. Hann visti jú, hvat medisinið umborð kundi brúkast til. Og hann gav tá fyrstuhjálp, og legði tær neyðturviligu umbindingar, sum hann kundi.

Fastur í undirhúsinum Dánjal er altíð komin í Undirhúsið í Vágsbotni, og síðan hann fór frá við eftirløn, er hann komin hagar hvønn dag, sum hann hevur kunnað, at spæla kort og at hugna sær. Men nú liggur ikki so væl fyri við hesum longur. Sjónin er vánalig, og tað sama er við gongulagnum.

Nú er Dánjal fluttur av Frúutrøð heim til sonin Jógvan, og húsast hann í kjallaranum. Han letur væl at almennu tænaðini, ið hann heldur vera vælvirkandi. Hann fær regluliga heimahjálp, sum heldur “ordan í tingunum”. Hon ger døgurða og smyr nátturða. Heimasjúkrasystir er eisini, sum røkir skroypligheitirnar, og so ringir hon aftur og spyr, um alt er í lagi. Og hjálpitólamiðstøðini letur hann væl at.

Aftaná, at tey ikki høvdu sæð ella hoyrt málið á hvørjum øðrum í heili fimm ár 1940-1945, kundu tey bæði Elsa og Dánjal endiliga giftast í 1946. Her eru tey giftu á veg niðan á Hellu í brúðleyp. Sum sæst, hevur verið talan um eina víglu “við maner”.

Her síggja vit alla familjuna um ta tíðina, tey koma til Føroya at vera. Børnini eru frá vinstru: Jógvan, Annika, Høgni og Ata, sum doyði 20 ára gomul.

Og hetta er myndin frá gull-brúðleypinum.

Er tørvur á nøkrum, so verður alt orðnað í stundini.

Dánjal og Elsa finga børnini Annika í 1950, Høgni í 1952 og tvíburarnar Jógvan og Atu í 1954. Ata doyði 20 ára gomul. Síðan eru komin 6 abba-børn og 4 langabbabørn.

Elsa Hendan frásøgn skal enda við nøkrum orðum um Elsu, og eru tey tikin úr minningargrein, ið grannin, Óluva Húsgarð, hevði í bløðunum, eftir at hon var farin.

Elsa var úr Nýggjustovu í Kvívík. 17 ára gomul fór hon til Kirkjubøar at tæna. Síðani var hon hjá Denu og Kjartan Mohr eina tíð, inntil hon, sum umrøtt, fór til Noregs á háskúla.

Óluva skrivar m.a.: “Andaliga støðið, ið varð kveikt í barnaheiminum í Kvívík, á háskúla í Noregi, á prestagørðum og á Diakonissestiftelsen í Keypmannahavn, hevur uttan iva birt upp undir tað, sum Elsa á mergjaðum máli hevur skrivað, yrkt, umyrkt og hevur umsett eftir stór sálmaskøld. Sálmur nr. 35 í sálma-bókini, “Tey siga lívið er ein váðaferð”, sum Elsa hevur umsett eftir R. Rørdam, varð sungin í Havnar kirkju, tá kistan varð borin út. Hon hevur yrkt og umsett fleiri aðrar sálmar í sálma-bókini.

Elsa var eitt sinniligt, fyrigevandi og friðsælt

fólk, ið ikki læt seg dríva av tíðarandanum.

Lyftið, Elsa gav, tá hon fekk prógvið handað sum sjúkrasystir, var: “Trøste, lindre og helbrede”. Hetta lyfti helt Elsa. Tað kann eg sanna, tá eg við sjúku í heiminum ikki fekk lækna-hjálp, tí bilar finga ikki koyrt fyri kava. Tá var vælsignað at hava granna sum Elsu, ið á miðari nátt í stórkava kom til hjálpar. Við sínum sjúkrasystra-royndum dugdi hon at meta um sjúkrastøðuna.

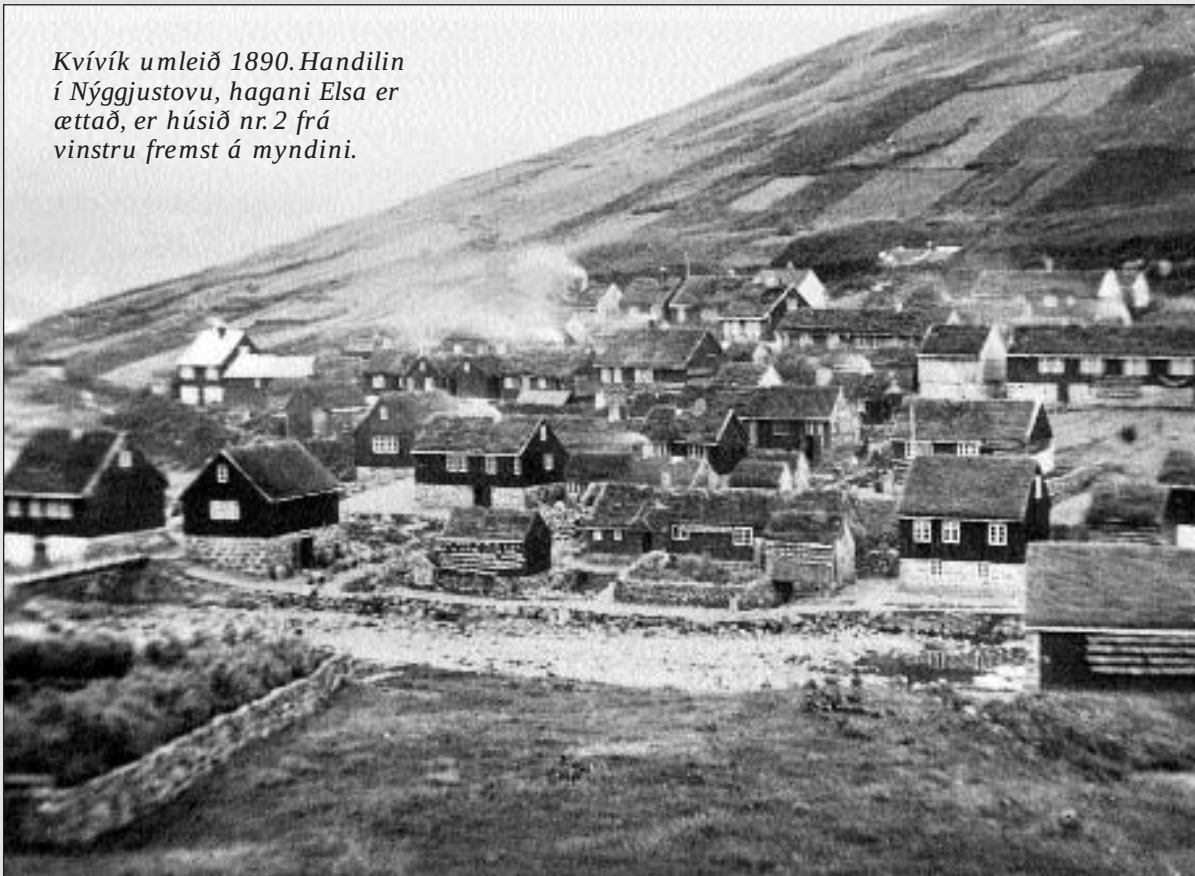
Elsa var virkin í Heima-virkinum. Tað var hon, sum kom við uppskoti um, at Føroyskt Heima-virki skuldi venda sær til H. M. Debes um at keypa rættindini til bindibókina, fyri at hon ikki skuldi fara á útlendskar hendur. Har-afturat var tað hon, sum gjørdi tær fyrstu og nógv-ar av uppskriftunum til Føroyskt Bindingarmynstur “Bundnaturriklæðið”, sum fer at standa sum ein mentunarvarði eftir hana.”

Sum Óluva nevnið, skrivaði Elsa ein heilan hóp og um alt møgult. Hon lut-tók í ritgerðarkappingum hjá Fróðskaparsetrinum, m.a. um brúðleypssiðir, og fekk hon eisini her virðisløn. Hon var eisini sera áhugað í ætt, og hetta hevur hon eisini skrivað um.

Tað er eingin ivi um, at Elsa var ein merkiskvinna. Tað kann sigast um tey bæði!

Vit takka fyri samrøðuna og ynskja Dánjali og hansara alt tað besta.

Kvívík umleið 1890. Handilin í Nýggjustovu, hagani Elsa er ættað, er húsið nr. 2 frá vinstru fremst á myndini.

Eitt sindur um ættina hjá Elsu

Elsa, kona Dánjals, hevði ein rættliga sjálðsaman oldurabba, sum tað kundi verið stuttligt at greitt eitt sindur frá. Hesin var Andrass Hanusarson úr Skúvoy, føddur 2. desember 1792. Hann hevur havt ein serligan útlongsul, sum má hava verið eitt sindur sjálðsamt fyri ein bygdardrong tá í tíðini. Í 1817 fær hann loyvi frá fútanum at fara til Noregs, har hann fór við einum hvalastingara. Hann búði á oynni Guldbrandsø og arbeiddi sum uttanbudamaður. Sagt verður eisini, at hann fór við einum skipi, sum royndi at náa Norðpólin. Skipið fór á land, men teir sluppu av aftur í øllum góðum. Hildið verður, at hetta var ein rann-sóknarferð hjá onglendinginum W. E. Parry, sum í 1827 royndi at náa til Norðpólin frá Spitsbergen. Men aðrar ábendingar eru tó um, at hendan søgan neyvan er røtt.

Men í 1824 er Andrass staddur í Keypmannahavn og kemur til Føroya við sluppini “Thorshavn”, sum var nýbygd til amtmannin Løbner, sum skuldi brúka skipið til embætisferðir. Og framvegis verður skip av sama navni nýtt til hetta endamálið.

Andrass kemur aftur til Skúvoyar í 1826. Hann fer aftur at sigla í 1828, men kemur aftur til Skúvoyar í 1830. Árið eftir fer hann aftur av oynni til Selatraðar at læra jarnsmíð. Hendan ferðingin

aftur og fram gevur honum eyknavnið “omløber”.

Í Skúvoy leggur hann ástir saman við Marjun niðri í Stovu, sum stóð til at arva festið. Men hann átti onga jørð, og hetta var nóg mikið til, at hann ikki var dámdur sum versionur. Men ráð vóru fyri tí. Marjun varð send norður til Norðragøtu saman við eini arbeiðskonu. Og væl bar til. Marjun fall fyri soninum í húsinum, Óla Jákupi. Tey giftust og fluttu til Skúvoyar aftur. Hetta var byrjanin til eina sanna innrás til Skúvoyar úr sama húsi. Tilsamans fluttu 5 systkin og eitt dupult systkinabarn úr Lorvík til Skúvoyar, og munnu flestu skúvoyingar vera ættaðir frá teimum.

Tann svikni Andrass fór so aftur av landinum og aftur til Noregs. Hann hevði fingið gott eyga á eini gentu í Vágum, áðrenn hann fór avstað. Tá hann kom aftur, hevði hon bundið seg til ein annan. Hann fór í ringum skørum aftur av oynni, og hann slapp við einum prestaflutningi av Fúta-kletti til Kvívíkar. Á ferðini opnaði hann seg fyri prestinum Holm. Hesin ræður honum til at fara til Skælings, tí her sat ein ung bónda-einkja, Súsanna Sørinardóttir, og hon hevði brúk fyri einum dugna manni. Hetta eydnaðist væl og tey giftust í 1836.

Tann 4. juni 1837 finga tey tvíburar og vóru tær Ellen Marie og Anne Malene Hansen Guldbrandsøe, og er eftirnavnið eftir norsku oynni, har Andrass hevði tænt sum ungur.

Sagt varð um Andrass, at hann var ein skilamaður. Alt, sum hann fór í holt við, vagnaðist væl. Men longu í 1839 doyði hann, 46 ára gamal. Navnið er enn til í ættini, og eisini eitt kent skipsnavn, “Gamli Andrass”, stavar frá honum.

Dóttirin, Elin, giftist til Selatraðar við Eliasi Joensen, sum var ættaður av Trøllanesi. Tey áttu tveir synir. Ein langommusonur hennara giftist í 1963 við systkinabarni kongin í Thailandi. Tey fóru tó seinni frá hvørjum øðrum.

Anna Malena giftist við Christian Didrik Jensen, Díriks Kristian, ættaður av Stykkinum. Tey finga 8 børn. Eitt teirra var Jens S. Jensen, pápi Brimnes prest. Jens var limur í fyribilsnevndini hjá FF í stovningarárinum 1911.

Ein annar sonur var Jógvan, sum giftist inn í Nýggjustovu við Atu Mariu, og tóku tey handil og posthús upp eftir foreldur hennara. Tey finga 10 børn, og eitt av teimum var Elsa.

Seinastu árin hevur Dánjal havt manga hugnaliga løtu í Undirhúsinum.

Tá "Sigurfari" bjargaði russiskum sjómonnum - deyðum og livandi

Vit hava í seinastu bløðunum havt frásagnir frá myndaframsýningini í Oslo, har myndirnar hjá Rógva Johansen frá minniliga túrinum hjá Sigurfarinum í 1982, vórðu færoyski parturin av framsýningini. Vit fara seinni at endurgeva hesar myndir í síni heild.

Her fara vit at endurgeva frásøgnina hjá Rógva, soleiðis sum hon er lýst í seinnu bókini hjá Erlingi Poulsen um Bjargingarbrøgd og við einstøkum rættingum hjá Rógva sjálvum.

Rógvi Johansen í Vági greiðir frá, at tann 16. februar 1982 stendur rimmar fastur í minni hansara. Hann var 17 ára gamal og á sínum næsta túri við línuskipinum "Sigurfari" úr Klaksvík undir Nýfundlandi, tá ið skipið í ódnarveðri og nógvum ísi miðskeiðis á nátt rakti við eitt russiskt bingjuskip, "Mekanik Tarasov", sum var í havsneyð.

Skipið lá bakk, so stilt sum tað nú eina ferð ber til at liggja í ódnarveðri. Mikkjal Olsen, ið var skip-

ari á "Sigurfarinum", varnaðist eitt stórt útslag á radaranum. Hann sigldi nærri at fáa at vita, hvat tað var. Á radaranum sá hann, at útslagið stóð í stað, og tað er jú rættiliga óvanligt, at stór skip liggja still. Komin nærri sá skiparin, at talan var um stórt russiskt bingjuskip, sum hevði fingið slagsíðu.

Vildu bert hava hjálp frá sínum egnu Manningin á "Sigurfarinum", sum var 26 mans,

varð útpurrað, og skjótt varð sjón fyrri søgn fyrri allar, at rættiliga illa stóð til umborð á russiska skipinum. Vit sá beinanvegin, at skipið fór ikki at klára ódnarveðrið. Av og á sá vit fólk á dekkinum og brúgvaveingjunum. So við og við duttu bingjur av skipinum í havið. Skiparin rópti á skipið at vita, hvussu vorið var, og um teimum nýttist hjálp, men boðini vóru greið. Teir vildu hava hjálp frá sínum egnu. Russiski skiparin segði, at teir høvdu sam-

band við russiskan trolara. Men hann var fleiri tímar burtur. Hetta var jú tíðin, tá ið Bresnev sat við valdinum, og landið var væl meira afturlatið enn nú.

Umboð á "Sigurfarinum" kundi manningin einki gera. Skiparin hevði sett seg í samband við kanadisku bjargingartænastuna, sum setti kósina ímóti skipinum beinanvegin, og tyrla var eisini á veg út.

Vit hildu okkum so tætt at russiska skipinum, sum

Rógvi Johansen

til bar, tí vit sá, hvussu stórari neyð tað var í, og eina ferð komu vit so nær, at vit vóru um at koma í trupulleikar. Tað var líkasum, at skipið varð sgið inn at bingjuskipinum, men tibetur eydnaðist okkum at sleppa burtur aftur. Sum fráleið, duttu fleiri bingjur av skipinum.

Lupu á sjógv Saman við bingjunum fóru bjargingarbátarnir í havið. Hví teir sleptu bátunum í havi, veit eg ikki. Skipið legði seg meir og meir á liðina, og tað fór at søkka framman. Tá sá vit, at lív kom í fólk umboð, og fleiri lupu á sjógv. Ølluttan skiparin, sum vit framvegis hoyrdu tosa í telefonini á russiskum. Hvønn hann tosaði við, veit eg ikki. Hann brúkti sína síðstu orku at tosa í telefon, til skipið fór undir.

Rógvi minnst týðiliga, tá ið skipið fór undir. Fyrst fór tað við gronini heilt undir, so knappliga kom tað undan aftur, akkurát sum ein proppur,

ella sum eg ímyndi mær, at "Titanic" fór.

Manningin á bingjuskipinum var farin í bjargingarvestar, sum høvdu ljós fest á økslini. Veðrið var framvegis ógvuliga ringt. Men tað var bara eitt at gera, og tað var at fáa neyðars russisku manningina umboð. "Sigurfari" var als ikki útgjørt til at bjarga fólk. Einasti móguleiki, vit høvdu, var dragiholið, har vit tóku línuna inn. Tað var eisini avmarkað, hvussu nógvir av manningini hjá okkum kundu standa í dragiholinum. Vit sigldu so tætt at monnunum í sjónum, sum til bar. Ringt er at draga vátar menn innanborða, ikki minst, tá ið menn eru ræðsluslignir, men eitt, sum gjørdi tað enn verri, var, at russararnir høvdu bundið seg saman, fimm og fimm. Tí høvdu vit eitt bunti av fólk og máttu tí skera hvønn einstakan leysan at taka teir inn.

Setti sítt egna lív í vága Dragiholið á línuskipum

Manningin á "Sigurfarinum" hendan túrin:

1. rað frá vinstri:

Mikkjal Olsenskipari.....Klaksvík
Hans Sofus Joensendekkari.....Nólsoy
Palli Poulsendekkari.....Klaksvík
Sólarin Isaksen2. meistari.....Klaksvík
Óli Olsen1. stýrimaður.....Klaksvík
Árni Magnussendekkari.....Haraldsund
Heri Olsendekkari.....Klaksvík
Sonni Vitalisdekkari.....Klaksvík

2. rað frá vinstri:

Óli Hans Johannesendekkari.....Klaksvík
Jacob Mathias Petersen1. meistari.....Klaksvík
Villy Joensendekkari.....Nólsoy
Ingvi Ragnarssondekkari.....Klaksvík
Jaspur Hjelmkokkur.....Viðareiði
Árni á Duldekkari.....Tórshavn
Poul Sofus Eysturðaldekkari.....Klaksvík
Ivan Thorgeirssondekkari.....Klaksvík

3. rað frá vinstri:

Heðin Vágstún2. stýrimaður.....Klaksvík
Janus Sørensenmessur.....Viðareiði
Kjartan Petersendekkari.....Norðdepli
Rógvi Johansendekkari.....Vágur
Johan Joensendekkari.....Saltangará
Óli Martin Christiansendekkari.....Klaksvík
Heini Gregersendekkari.....Klaksvík
Ronny Rasmussendekkari.....Klaksvík

Hesir báðir eru ikki við á myndini:

Jónsvein Borgardaldekkari.....Sandvík

Janus Tórarennidekkari.....Skúvoy

Øll manningin á "Sigurfarinum" fekk heiðursmerki og heiðursbræv frá ovastu sovjettini sum viðurkenning fyri bjargingina.

er í stýriborðssíðu, og tí bar bara til at fáa fólk innanborða teirri megin. Í bakborðssíðu lógu fleiri av sjófólkunum og róptu um hjálp. Men har var einki at gera, tí tað var so høgt av bátadekkinum niður í havið. Tá gjørdur nakrir av manningini, Heri Olsen úr Klaksvík var ein, ikki mætari enn at krækja seg í lúnningina uttanborða í stýriborðssíðu. Teir settu sítt egna lív í vanda og fingur bjargað einum.

Tað eydnaðist manningini á "Sigurfarinum" at bjarga 19 sjófólkum umborð. Við "Mekanik Tarasov" var manningin 37, av teimum tvær kvinnur. Av teimum, ið vórðu bjargað, doyðu 14. Báðar kvinnur ná lótu lív, onnur teirra varð ongantíð funnin. Ein teirra, sum kom umborð á lívi, men doyði løtu seinni á messugólvinum, var ein ungur maður, sum fylti 21 ár hendan dagin. Tað hevur verið so mikið kalt í sjónum, fleiri kuldastig

vóru, at teir høvdu ikki nakran møguleika at koma undan. Hvussu leingi teir lógu í sjónum, minnst eg ikki, men tað kendist ógvuliga leingi. Hini sóu vit ongantíð, men vit frættu, at russiski trolarin, sum "Mekanik Tarasov" hevði samband við, kom fram á fimm lík. Skiparin fór til botns við skipinum.

Lík alla staðni
Um borð á "Sigurfarinum"
lógu lík alla staðni. Teir, sum vóru á lívi, vóru ógvuliga illa fyri. Vóru ræðuliga kaldir og skelkaðir. Vit gjørdur alt at fáa lív í teir aftur, fingur teimum turr klæði, gníggjaðu hita í teir og góvu teimum heita súpan. Tað hevur jú verið ræðuligt hjá teimum at sæð vinir og starvsfelagar liggja lík alla staðni, men vit royndu at spara teir fyri tað, og máttu tí goyma líkini ymsa staðni. Minnst eina ferðina messudrongurin skuldi eftir eplum har frammi í skipinum. Eg

hevði verið messudrongur á fyrsta túrinum, og tí bað hann meg koma við sær eftir eplunum. Vit máttu gleiva uppum fleiri lík at sleppa fram at eplunum.

Hálvt annað samdøgur eftir, at russiska binguskipið sakk, kom kanadiska bjargingartænastan fram. Tá var ódnin avhæsað, og tey 14 líkini og teir fimm, sum vóru á lívi, vórðu fluttir yvir á kanadiska skipið í gummibáti. Gott veður var í tríggjar tímar, og tá ið tann seinasti var fluttur umborð á kanadiska skipið, herjaði illveðrið á aftur.

Hart hjá øllum
Gerandisdagurin byrjaði so aftur umborð á "Sigurfarinum", sum helt fram við fiskiskapinum.

Rógvi sigur, at tað var hart hjá teimum øllum. Nú høvdu vit allir fingið tilboð um kreppuhjálp, men so var ikki tá. Hinvegin tosaðu vit nógv umborð um, hvat var hent,

og allir høvdu tamarhald á støðuni. Ræðuliga hendin varð als ikki tagd burtur.

Hevði skiparin á russiska skipinum ikki sýtt fyri at taka ímóti hjálp, vænti eg, at vit høvdu kunnað bjargað nógv fleiri av manningini á lívi. Russiska samfelagið var jú ógvuliga afturlatið tá. Nú kunnu vit ikki ímynda okkum, at tað sama hevði hent, men hinvegin er ein feril eftir frá teirri tíðini. Vit minnst jú, tá ið kabbáturin Kursk fór, og russar sýttu at taka ímóti hjálp.

Á norðoyastevnu í 1982 legði "Sigurfari" at bryggju í Klaksvík. Á bryggjunum var stúgvandi fult av fólki, hornorkestrið spældi, og røður vórðu hildnar. Frá Klaksvíkar kommunu fekk manningin heiðursbræv. Seinni kom heiðursbræv frá russisku sendistovuni í Danmark.

Heiðursbrævið og heiðursmerkið til hvønn einstakan kom frá ovastu

sovjettini. Hetta var ein viðurkenning fyri bjargingina, sum russar lata uttanlands og innanlands.

Heiðursbrævið ljóðar soleiðis í danskari týðing: "Uddrag af forordningen for medaljen 'For redning af druknende'".

(Vedtaget af USSR's Øverste Sovjets Præsidium ved forordning af 16. februar 1957.)

Med medaljen "For redning af druknende" belønnes redningstjenestens arbejdere og andre USSR-borgere, samt ligeledes udlændinge for udvist vovemod, tapperhed og selvpofrelse ved redning af mennesker til vands, for stor årvågenhed og snarrådighed hvorved ulykkelige hændelser med mennesker til vands blev forebygget, samt ligeledes for forbilleder for redningstjenestens organisation.

Medaljen "For redning af druknende" bæres på venstre side af brystet, ved bæring af USSR-orde-

ner og andre medaljer anbringes den efter Arbejdsudmærkesmedaljen.

Medaljen "For redning af druknende" overgives efter den belønnedes død til dennes familie til opbevaring som minde.

Statsordensvæsenet 1972

Bekræftelse

Johansen, Rógvi er ved USSR's Øverste Sovjets Præsidioms forordning af den 11. maj 1982 blevet udmærket med medaljen "For redning af druknende."

Slíkt heiðursbræv fingur allir, sum vóru við "Sigurfarinum".

At uppliva ein slíkan lagnumtúr seytjan ára gamla festir seg fast og varandi í minnið. Tað var ein ógvuliga óhugnaligur og ræðuligur túrur hjá okkum við "Sigurfarinum", men nógv ræðuligari hjá russum. Eg hugsi ikki hvønn dag um hendan túrin, men av og á og hvørja ferð eg hitti onkran av manningini, sum var við, kemur prátið inn á hetta. Tað er syrgiligt, hvørja ferð at hugsa um, men eg meini ikki, at eg havi fingið mein av hesum. Heldur hinvegin haldi eg, at eg eri vorðin sálarliga sterkari. Eg havi havt gagn av tí sum súkkulari. Tað krevur nógv sálarliga at vera á odda í einari ítróttagrein.

Eftir minniliga túrin á vetri í 1982 var Rógvi Johansen fleiri túrar við "Sigurfarinum". Í 1984 fór hann av og við trolara. Rógvi lærir til myndamann í Århus.

Hugtíknir gestir á framsýningini í Noregi, sum varð umrødd í seinasta blaði.

"Vón" í krígssigling, árin 1942-43

Sigurd R. F. Simonsen sigur frá - 4. partur

“Vón” er enn í Djúpuvík í Íslandi, einari lítlari bygd á Suðurlandinum, í samband við sildafiskiskap, her koma teir í samband við manningina á farinum “Selós”

Men so einaferð komu teir við bátinum, og so fekk manningin á “Selós” nógv agn frá okkum. “Selós” var ein góð slupp men heldur lítil. Skiparin á “Selós” spyr, um vit á “Vón” hövdu kunnað tikið fiskin hjá teimum við heim. Hesum játtaði eg, og manningin á “Vón” hjálpti teimum at fáa fiskin umborð til okkara. Eg minnst kokkin hjá honum, sum var fuglfirðingur, hann var nevndur Dánjal Jákup - ein óføra raskur maður - hann var ikki einans ein framúrskarandi kokkur, men tók eisini eina hond í, tá

menn skuldu ríva um. Sonur Dánjal Jákup, Hjalmar, sigldi eisini við mær í nógv ár.

Spældu fótbólt Ein sunnudag, sum vit liggja har í Djúpuvík, koma íslendingar umborð og bjóða okkum av at spæla fótbólt. Eg segði: “Tit vága tykkum at bjóða okkum av at spæla fótbólt ímóti tykkum!” Talan var bæði um íslenskar sjómenn og menn, sum arbeiddu á fiskavirkinum. Nógvir trolarar lógu inni, og teir hövdu so samlað eitt lið við teimum fræg-

astu monnunum. Vit tóku av avbjóðingini. Eg vildi hava ein, sum æt Otto at vera “back” á okkara liði. Jóan Jacob, bróðir, var eisini ein framúrskarandi fótbóltsþælari, hann var “centre-forward” (Jóan Jacob Simonsen leikti við meðaldeildini hjá SÍF, líka til hann var langt yvir 50 ára aldur!). Vit vunnu 4-0, og minnst meg rætt, so skeyt Jóan Jacob, bróðir, øll málini. Íslendingar sluppu ikki aftur um verjuna hjá okkum. Vøllurin, vit leiktu á, var heilt góður, tá vit hugsa um, at Djúpuvík til tað var ein

fjarskotin lítil bygd. Men tað stuttliga í hesum er, tá vit royndu at fáa hendan Otto á liðið at vera “back” saman við mær - vit komu at kenna Otto, tá vit bøttu nóttina. Ta einu ferðina var so illa skrætt hjá okkum, og tað gekk stak illa í hond hjá okkum uppá allar mátar. Tá sigi eg við trolbassan, at vit skuldu leggja nóttina í land og strekkja hana yvir fótbóltsvøllin, tí tað var kýsi í nóttini. Hann hyggur uppá meg: “Hvat heldur tú Jón, gamli, (stjórin í Djúpuvík) fer at siga til tað?” Eg svaraði bert: “Jón, gamla, skal

Sigurd og Martha á 70 ára føðingardeggi Sigurðar í 1982.

eg nokk taka mær av!” Trolbassurin var óttafullur um, at hetta fór at falla í ringa jørð hjá íslendingum. Tá vit so hövdu breitt nóttina út, sóu vit, at tað var ein kýsi upp á 30 favnar í nóttini. Og ikki var tað altíð lætt at manurera við hesum stóru nóttunum.

Droymdi ófrættakendan dreyml! So er tað, at fótbóltsdysturin stendur fyri durunum, men eg havi stórar trupulleikar við at yvirtala henda vælsignaða Otto at koma við á liðið hjá okkum. Eg segði við hann, at hann mátti vera við, men nei, tað vildi hann ikki. Tá tók Sámali í Lambanum meg til síðis og sigur: “Sigurd! Otto hevur droymt ein ófrættakendan dreyml!” Tá sigi eg so við Otto: “Otto! Hevur tú droymt ófrættakendan dreyml?” Men Otto ønti mær ikki aftur. Vit lovaðu Otto, at vóru vanlukkur okkum fyri, meðan vit leiktu dystin, so skuldi tann ófrættakendi bota fyri hetta, tá vit komu aftur til Føroya! Viðkomandi skuldi fáa tað, um nakað ófrættakent hendi okkum. Nú er tað, at dysturin skal í gongd, og eg sigi við kokkin, at hann skuldi bíða við døgurðanum, inntil vit vóru lidnir við dystin. Hetta fyri at vit ikki skuldu vera tyngdir av døgurðanum. Og sum fyrr sagt, so gekk væl, og tá vit fóru at skaffa, var av fagrasta veðri, har var ikki ein ond í luftini.

Motorurin steðgaði Hesa náttina steðgaði motorurin, og ikki skilji eg, hví so var. Ófriður var á mær, eg vakti flestu tímarnar í samdøgrinum, so eg var við í næstan øllum, sum gekk fyri seg. Nú hoyri eg knappliga, at róðrið liggur og sleingir aftur og fram! Og samstundis var motorurin steðgaður. Eg hevði júst tá hvílt meg nakrar tímar, og tá eg tørnaði inn, gekk motorurin. Har var stutt yvirum, ikki breiðari tvørturum enn úti á Pállinum her í Fuglafirði - ein góðan fjórðing, ikki meir! Eg loypi avstað og upp á dekkið. Tveir av manningini áttu at halda vakt tá. Eg fór fram á bakkan beinanvegin, men har var eingin maður. Eg rópi so niður frá liðugur við súpanina. Nú var tað so nóggur vindur, at vit máttu gera skjótt av og loysa skipið. Vit lógu illa har í Djúpuvík, vit lógu ytst við eina lítla brúgv. Tá hövdu vit lastað tað mesta, sum skuldi umborð, tó var

okkurt smávegis eftir frá reiðarínum “Allianse”, sum eisini skuldi umborð. Eg biði teir gera skjótt av og koma upp og loysa beinanvegin. Tá stóð monnunum greitt, at ófrættakendi dreymurin, Otto hevði havt, var vorðin veruleiki. Vit sigla so yvirum, men Reykja-fjørðurin er ein so merkisverdur fjørður; har er einki undirlendi, og síðirnar eru brattar, tað er bládypi heilt “close” í land. Vit ankra so einar tvær ella tríggjar ferðir, men hvat? Vit drivu líka skjótt, so hetta var vónleyst. Umborð hövdu vit tvey stökk-akker frammi á bakkanum. So vit at stríðast við at rigga stökk-akkerið til við 15 favna ketu, og so veiara uppí! So sigi eg við manningina: “Tá eg gevi boðini, so skulu tit lata bæði akkerini fara - samstundis!” Og eg setti spakuliga inn ímóti, og bæði akkerini á bláman, tá fingur vit “Vón” hefta so mikið, at vit lógu.

Motorurin steðgaði Hesa náttina steðgaði motorurin, og ikki skilji eg, hví so var. Ófriður var á mær, eg vakti flestu tímarnar í samdøgrinum, so eg var við í næstan øllum, sum gekk fyri seg. Nú hoyri eg knappliga, at róðrið liggur og sleingir aftur og fram! Og samstundis var motorurin steðgaður. Eg hevði júst tá hvílt meg nakrar tímar, og tá eg tørnaði inn, gekk motorurin. Har var stutt yvirum, ikki breiðari tvørturum enn úti á Pállinum her í Fuglafirði - ein góðan fjórðing, ikki meir! Eg loypi avstað og upp á dekkið. Tveir av manningini áttu at halda vakt tá. Eg fór fram á bakkan beinanvegin, men har var eingin maður. Eg rópi so niður frá liðugur við súpanina. Nú var tað so nóggur vindur, at vit máttu gera skjótt av og loysa skipið. Vit lógu illa har í Djúpuvík, vit lógu ytst við eina lítla brúgv. Tá hövdu vit lastað tað mesta, sum skuldi umborð, tó var

Jóan Jacob Simonsen (1905-1993) var næstingstur av brøðrunum hjá Sigurði. Jóan Jacob var skipari umborð á skonnartini “Sólarris”, tá Sigurd var við har. Jóan Jacob var eisini við “Vón” krígssigling. Tá Sigurd var heima, plagdi Jóan Jacob onkurtíð at føra “Vón”. Jóan Jacob var lögtingsmaður fyri Sjálvstýrisflokkinn, árin 1936-40.

Jóan Jacob skeyt øll 4 málini, tá føroyskir sjómenn vunnu 4-0 á íslenskum sjómonnum og arbeiðsmonnum úr Djúpuvík. Jóan Jacob var tiltikin ítróttarmaður, leikti við SÍF til hann var yvir 50 ár, og var ein av stovnarunum av hondbóltsfelagnum “Sóljuni” í Sandavági.

nakran út! Teir báðir, sum áttu at hava vakt, komu grøvandi upp, men tá hevði eg purrað meistar-an út og givið honum boð um at starta motorin. Hetta bleiv so gjørt bein-anvegin, og síðani fór eg upp á brúnna. Tá høvdu vit nærum rent á land, men tað var eitt, sum bjargaði okkum, og tað var, at vindurin var blivin burtur við hitt landið, og bakkslátturin av sjónum gjørði, at vit ikki fóru á land. Annars høvdu vit rent so loðandi á land. Og akkerini hingu niðurfyri, um so ikki tey tóku botn. Hesar tímarnar vóru vit ríknir tvørtur um fjørðin. Tað er ræðuligt at hugsa sær, at allir 14 mennirnir - sovandi - høvdu latið “Vón” ríkið á land! Og tá var ikki frítt, at eg var óður. Eg gav monnunum ein ordiligan uppsang, so teir ikki gloymdu tað aftur í lívinum. Tað er ikki frítt, at eg mangan havi glósað teir um hesa hendingana.

Dámdi væl sildafiskiskap

Tá veðrið so batnaði, fóru vit norður um Kappan, og fóru niðureftir eftir Vesturlandinum. Hóast vanda-støðurnar vit tíðum vóru í, so má eg siga, at mær líkaði ógvuliga væl at fiska sild; satt at siga hevur tað verið tann fiskiskapurin, mær hevur líkað best. Og aloftast gekk eftir vild og tað eydnaðist bara framúr væl. Eg má siga sum er, at sildafiskiskapurin royndist okkum góður. Væl líkaði mær at fáast við henda fiskiskap.

Vunnu hvør øðrum neisur!

Viðhvørt kundi eisini verða stuttligar løtur. Ta einu ferðina, vit skuldu seta - vit høvdu ein rættiliga fittan stíma - tá kemur ein íslendskur bátur, ið gekk líka skjótt sum “Vón”. Hesin var bygður á Akureyri. Tá vit skulu seta, seta menninir á íslenska bátinum inni í nótini hjá okkum. Tá segði eg við meg sjálvan: “Um tað eina ferð liggur fyri, so skal eg lumpa teir afturfyri hetta her!”. Eg stóð sum kánus og mátti draga nótina inn aftur. Men nakað seinni bera vit aftur eyga við henda bátin við Grimsöynna. Tað vóru bara vit báðir á teimum leiðunum tá; íslendski báturin var á somu stødd sum “Vón”. Vit leita eftir sild har við Grimsöynna, og bera so eyga við ein stíma. Vit seta “fullspeed” á kassan, men nú kemur hesin íslendski báturin mótsetta vegin - ella vinkulrætt inn á okk-

Jacobina (1896-1982), systur Sigurds og maðurin Tummas (í Gerðinum) Gudmundsen (1894-1981), sum var bestimaður hjá Sigurdi umborð á “Vón”.

um. Eg biði hinar vera klárar at fara í bátarnar og halda seg á síðuni. Allir lupu so í bátarnar, og eg seinastur! Bert ein maður bleiv eftir á skipinum, og tað var Sofus. Men nú síggja vit, at íslendski báturin er byrjaður at seta, hann hevði sett nokk so langt. Eg hugsaði, at eg skuldi bara lata hann seta og so fara inn í ringin hjá honum. Vit fóru so eisini at seta! Eg bað mennirnar rógva alt tað, teir vóru mentir, og vit fingur stíman inni í nótini hjá honum. Tá bannaði íslendski skiparin alt ilt yvir føroyingar. “Anskoðan” ljóðaði frá hvørjum manni umborð á íslenska bátinum. Eg legði mínum monnum eina við, at munnað okkara ikki skuldu tala eittans orð, men Petur Hénzar, bróðir, byrjaði at brumma um, hví eg ikki svaraði honum aftur. Eg segði: “Nei, vit skulu ikki tala eitt orð!”. Nú byrjaðu íslendingarnir at kasta eftir okkum, grót, skeklar og ymist annað endaði í nótini hjá okkum. Men hvussu var og ikki, vit fingur allan tann stóra stíman, eini 500 mál, og teir fingur einki. Hann rópti yvir telefonina, men eg legði eina við, at vit skuldu ikki svara eitt orð. Hann hevði longu gloymt, at hann hevði gjørt júst tað sama ímóti okkum. Tó

var tað ein lítil stími, hann hevði tikið frá okkum. Hesin vit fingur her var væl størri!

Keypa fisk um heystið!

Hetta heystið fóru vit so aftur at keypa fisk. Eg fór so ikki við sjálvur. Eg haldi, at Jóan Jacob førði “Vón” hesa tíðina. Væl gekk og “Vón” seldi altíð væl niðri í Aberdeen. Vit fingur ongantíð fisk koll-dømdan. Leigusáttmálin var soleiðis háttaður, at eg hevði einki við hvørki skip ella manning at gera hesa tíðina, sjálvur fekk eg eina ávísu upphædd um mánaðin fyri at leiga skipið út. Tað gav góðar pengar at selja ísfisk niðri í Aberdeen, men tað gav ikki nær námind so nógv ar pengar, sum tað gav at fiska. Vit fingur altíð góðan fisk, tá vit vóru í fiskiskapi, tað vóru onkrir túrar, har vit fingur upp í skipið eftir 3-4 samdøgrum. Tað vóru, sum viti-ligt er, væl færri menn umborð á “Vón”, og tí fingur teir væl meira í sín part, enn allir teir mongu menninir, sum t.d. vóru við til at manna trolararnar. Tá menninir komu upp aftur til Føroya, skriv-aði eg ein kekk til hvønn mannin! So vit kunnu siga, at tað gekk framúr-skarandi væl.

Fuglafjórður

slapp væl!

Fuglafjórður slapp væl undir krígunum, her bleiv lítið bumbað. Her var kanska ikki so nógv, sum týskarnir lögdu í at bumba. Eingin verulig bryggja var tá, bert ein lítil træbrúgv, har sum vit kundu leggja at. Hendan træbrúgv bleiv brúkt líka fram til 1949. Í 3 ár leigaði eg eik frá S. P. Petersen fyri at leggja oman eftir Stóru-brúgv fyri at fáa fiskin upp á land. Hetta kom eisini væl við fyrstu árin aftaná, at kríggið var lið-ugt.

Sóu týskan

flúgvara!

Tíðliga í 1943 fóru vit til Íslands. Sigast má, at 1943 gjørdist eitt rokár bæði til fisk, og til pengar! Vit sigldu alla tíðina. Av Guds náði blivu vit spardir fyri teir vandar, kríggið hevði við sær. Vit sóu nógv ófrættakent, men sjálvir blivu vit ikki raktir av nøkrum. Eina ferð sóu vit ein flúgvara. Tað var fín-asta veður, vit mundu tá hava einar 90 fjórðingar eftir í Mykines. Eg sat akkurát og skaffaði døg-urða, tá kemur róp í, at teir síggja ein týskan flúgvara! Eg leyp upp á dekkið og inn í bestikkhúsið, har eg rópti hart til Harran, so allir hoyrdu, og bað hann verja okkum! Tað var ikki

smávegis hesin flúgvarin var stórur, og eg sá bumburnar, ið hann hevði fest fastar í skrokkin við mín-um beru eygum, so lágt fleyg hann. Eg snaraði hart á stýriborð, og væl mól hon Vón, og sam-stundis bað eg til Harran. Eg hevði tá biðið alla manningina fara niður-undir, tí eg roknaði við, at hann fór at skjóta eftir stýrhúsinum. Men eisini hesa ferðina blivu vit varð-veittir frá einum ræðuleika. Vit vóru einasta skip í Føroyum, sum einki bumbuskýli hevði undir krígunum. Vit litu okkum bert á Harran. Øll hini føy-oyksku skipini høvdu klætt stýrhúsið og stýrhústakið.

Við krígsbyrjan fingur vit mest sum orðrar um at klæða stýrhúsið. Vit fóru so í holt við at stoypta rundanum. Sjálvur hevði eg ringan hug til tað! Komnir í helvt við at stoypta stýrhúsið, legði eg meg til hvíldar. Hesa nátt-ina droymdi eg ein so ringan dreym, at eg kendi hetta sum eitt tekin, og tíðliga morgunin eftir bað eg menninar koma við mær og bróta alt tað stoypta niður aftur. Eitt orð úr Bibliuni kom til mín, sum eg sat og las, og hetta orðið kom eisini til mín í dreyminum. Hetta var eitt skriftstað úr Sálmunum. Vit fóru umborð aftur, men tá hildu flest

allir, at eg var púra vit-leysur at gera so. Tá mátti eg siga sum Símun á “Polo”, at tað var bara ein skipara umborð, og komu teir ikki við at bróta tað stoypta niður, so mátti eg biða aðrar menn!

1943 royndist eisini væl

Vit vóru einar 8 túrar til ísfisk í 1943 - 3-4 túrar á Suðurlandinum og 4 túrar á Norðurlandinum. So fóru vit á sild, og har gjørdur vit eisini eitt gott ár. Minnist meg rætt fingur vit 12.600 mál av sild hetta árið. Sjálvur var eg bassur og fekk soleiðis nógv burturúr. Um heystið aftur fór “Vón” at sigla fisk niður til Aberdeen. Hetta heystið var eg held-ur ikki við, tí húsini hjá okkum blivu gjørd liðug.

“Vón” fekk tvær premiur hetta árið fyri at vera besta skip; eina á Ingólfs-fjørðinum og eina á Reykja-fjørðinum. Eg fekk loyvi at fara í rættina hjá einum íslenskum bónda og velja mær tey bæði lombini burturúr, sum mær dámdi best. Hesar vóru premiurnar, vit á “Vón” fingur, fyri at vera besta skipið. Vit fóru yvir á Engilshöfd, sigldu síðani 3 fjórðingar úr Engilshöfd, og so smekkaði eg eina boyu niður. Eg hevði altíð tvær boyur við. Mær dámdi so væl at brúka boyu, tí tað var so gott og trygt at meta seg eftir, at toga frá og toga til! Vit hálaðu so altíð aftur við boyuna, og har við Engilshöfd er góður botnur, tá tú ert kunn-igur við hesa leiðina. Men harafturímóti ringur, um tú ert ókunnigur.

5.400 bretsk pund! Júst hetta árið, tá høvdu vit gjørt ein rimmartúr, eingin fiskur var á marknaðinum í Aberdeen, og vit høvdu selt fyri 5.400 bretsk pund (pundið var tá 22,40 kr.), og sum áður sagt, so høvdu vit tann fyrimunin umborð á “Vón”, at hon gekk so skjótt. Vit fóru ongantíð undir 8-9 mál. Tað skuldi vera ódn-arveður, um vit skuldu fara niður um 8 mál. Vit forvunnu 121.000 kr. henda túrin, og útreiðslurnar lógu um tær 11.000 kr., og sovorðið sum tollur var mest sum ókent tá. Siður á sluppunum og skonn-artunum tá var, at skiparin fekk upp í 10 manningar-partar, men um borð á “Vón” fekk eg 3 manning-arpatar. Bestimaðurin og fyrsti meistarin fingur 11%, annar stýrimaður og annar meistari fingur 9%.

Framhald í næsta blaði

Lógin um barsilsskipan

Fiskimannafelagið tekur undur við ætlaða broyting - men við treytum

Tað er viðurkent av teimum flestu, at nýggja barsilsskipanin er eitt stórt framstig. At hon er so snildisluga fíggað av ALS-gjaldinum, er so ein onnur søk.

Høvuðsinnihaldið í lógini er:

- Kvinnan fær barsilspengar upp til 4 vikur undan føðing og 24 vikur aftaná. Av hesum kunnu tær síðstu 10 vikurnar flytast til mannin.
- Pápin fær samsýning fyri 2 vikur. Hetta merkir, at ein pápi kann fáa barsilsveiting í upp til 12 vikur tilsamans.
- Grundarlagið fyri veitingini er inntøkurnar seinastu 12 mánaðirnar, tó hægst kr. 35.000 um mánaðin, og grundarlagið er teir 6 bestu mánaðirnir í tíðarskeiðinum.
- Maðurin fær goldið eftir egnari inntøku, eisini um hann yvirtekur vikur frá konuni.

- Skipanini verður fíggað við ½% av inntøkuni, helvt um helvt frá arbeiðsgevara og lóntakara. Upphæddin verður reelt tikin av verandi inn-gjaldi til ALS.

Seinni heur tað víst seg, at skipanin við, at grundarlagið fyri veitingini er lønin fyri teir bestu 6 av teimum seinastu 12 mánaðunum í staðin fyri miðaltaliðnum, kostar landskassanum meira enn mett. Tí hevur landsstýrismaðurin á økinum ætlanir um at leggja fyri tingið uppskot um at fara aftur til upprunaorðingina. Samstundis skal heimild fáast fyri at leingja farloyvið til eitt ár, men fyribilsuttan lønarendurgjald. Hetta uppskot er sent viðkomandi feløgum til ummælis.

Taka undir men við treytum Føroya Fiskimannafelag hevur viðgjørt lógaruppskotið um broytingar í lógini um barsilsskipan. Okkara støða er, at vit kunnu taka undir við uppskotinum treytað av, at tann spardi pening-

urin kemur skipanini til góðar. Hetta skal lutvíst henda við, at tey, sum í lóguni ikki fáa ágóða av skipanini vegna manglandi inntøkugrundarlag, skulu fáa somu sømdir sum hini.

Og lutvíst skal spardi peningurin nýstast til at fígga tað longda tíðarskeiðið, sum liggur í uppskotinum. Vit duga nevnliga illa at síggja logikkin í at geva eina slíka heimild, samstundis sum verandi skipan skal skerjast fyri at spara pening á fíggarlógini.

Bæði foreldrini skulu hava farloyvi í senn Vit hava eisini eitt annað uppskot til broytingar. Fiskimenn halda tað vera sera stirvið, at ikki bæði foreldrini kunnu hava hava farloyvi í senn í hvussu er ein part av skeiðinum. Og tað er eisini ringt at síggja, hví ein slík avmarking skal vera, um tað ikki heur fíggarligan týðning fyri skipanina. Vit vilja tískil mæla til, at lógin verður broytt samsvarandi hesum sjónarmiðum.

Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag góðkenna ikki longur viðferðina av eygleiðarum

Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag hava viðgjørt spurningin um eygleiðarar, ið fleiri ferðir er umrøddur her í blaðnum. Feløgini eru samd um, at tey ikki kunnu bjóða fiskimonn-um tað óvirðiligu viðferð, sum Fiskimálaráðið gevur teimum. Nevniliga at nokta monnum, ið átaka sær eina uppgávu fyri ráðið tann grundleggjandi rættin til sjúkra viðbót, sum øll onnur í samfelagnum hava. Og tað enntá við teirri grundgeving, at viðkomandi hevur áttikið sær eina uppgávu fyri tað almen- na. Hevði viðkomandi noktað fyri hesum, hevði hann ongan trupulleika havt.

Hetta er so langt úti, at eingin skilir, at slíkt kann fara fram í einum samfelagi, ið ger krav uppá at vera skipað.

Men feløgini halda, at nú skal tað vera nóg mikið. Tey sendu tískil tann 25. oktober soljóðandi bræv til Fiskimálaráðið:

“Viðvíkjandi sjúkra viðbót hjá eygleiðarum Víst verður til henda

trupulleika, sum Fiskimálaráðið má roknast at vera væl kunnað um, ikki minst tí sakarmál er móti stýrinum um hetta mál.

Feløgini bæði er samd um, at tað ber ikki til at seta menn í eina so vanæriliga og ótrygga støðu, sum her er talan um.

Eftir okkara meting er ikki minsta lögfrøðisliga grundarlag fyri at sýta hesum monnum sjúkra viðbót. Í hvussu er, so eru feløgini ikki kunnað um nakað slíkt grundarlag. Og sjálvt um eitt slíkt grundarlag skuldi verið, so skuldi tað liggið á Fiskimálaráðnum at fingið eina loysn á málinum, tá tað jú er tænastan hjá monnunum hjá tykkum, sum hevur sett teir í eina slíka støðu.

Feløgini eru samd um, at fyri at kunna halda áfram við at hava eygleiðarar umborð, er neyðugt at fáa málið um sjúkra viðbót avgreitt ikki seinni enn seinast í komandi viku.

Kann tað gagna málinum, og um áhugi er fyri tí, eru vit til reiðar at koma á fund at greiða nærri frá.”

ALS má takast upp í stundini

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í vinnumálum

Fiskimenn mugu sleppa úr støðuni, har teir bert gjalda inn og ikki fáa úr skipanini.

Saman við ummælinum av lógini um barsilsskipan heitti Fiskimannafelagið eisini á Vinnumálaráðið um at taka ALS málið upp. Sum kunnugt skal ALS skipanin endurskoðast samb. samgongugrundarlagnum hjá nýskipaðu samgonguni, og vit fara at mæla

Fiskimenn mugu sleppa úr støðuni, har teir bert gjalda inn og ikki fáa úr skipanini

til, at hetta arbeiðið byrjar sum skjótast.

Tað er ikki nakað dulsmál, at fiskimenn eru sera illa nøgdir við verandi skipan. Teir føla tað, sum at teir bert gjalda inn, meðan allar møguligar forðingar eru fyri, at teir skulu fáa út, tá teir hava tørv fyri tí.

Vit hava lýst okkara sjónarmið í hvørjari ársfrágreiðing, og vístu vit til tað, sum vit førdu fram um hetta mál í seinastu ársfrágreiðing. Í samband við málið hjá Føroya Skipara- og Navigatørfelag, sum hevði vunnið eitt sakarmál um nær fiskimenn kundu roknast fyri at vera arbeiðsleysir, og sum ALS hevði kært, søgdu vit:

Skuldu havt lurtað eftir feløgnum heldur enn at kært!

ALS hevur kært málið til landsrættin, har dómur ikki er fallin enn. Men ALS skuldi, heldur enn

at kært, roynt at funnið eina rímliga skipan fyri fiskimenn, sum kann taka hædd fyri teimum viðurskiftum hjá teimum, sum bróta av við viðurskiftini hjá starvsfólki.

Og her kann verða víst til uppskotið hjá FF, sum stutt sigur, at fiskimenn kunnu koma undir ALS, tá:

1. skip av eini ella aðrari orsök liggur meira enn ein mánað,
2. og miðal dagatalið hjá mann- ingini umborð hevur verið minni enn 227 seinastu 12 mánaðirnar.

Orsøkin til talið 227 er, at hetta verður roknað sum eitt normalt árligt arbeiðsdagatal hjá fólki á landi.

Vit halda hetta uppskotið vera eitt gott grundarlag fyri eini rímligari skipan fyri fiskimenn.

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

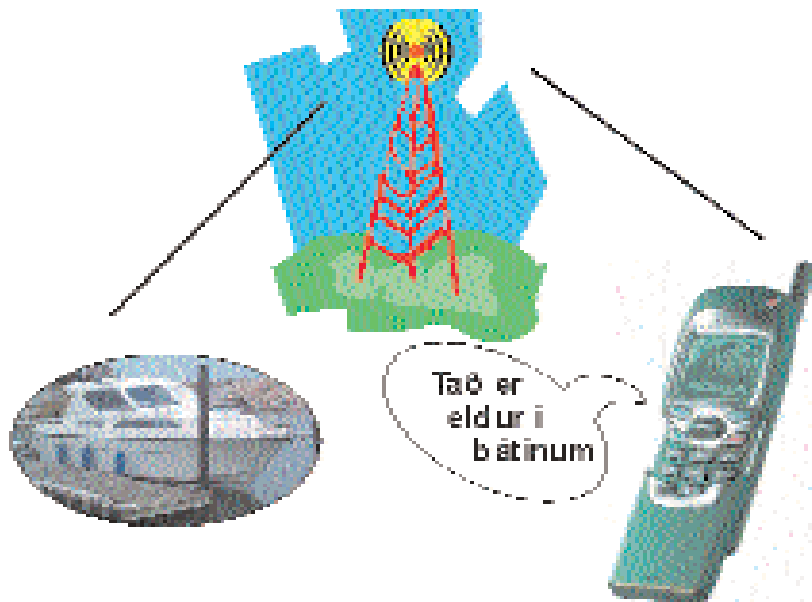

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

GSM ALARMUR Í BÁTINUM

- /// 8 inn- ella útgangir í skipinu
- /// Kann ringja til 13 GSM númera við SMS boðum
- /// Styring av hitu, ljósi o.l.
- /// Beðar frá innbroti
- /// Beðar frá eldi ella røyki
- /// Beðar frá vatni o.l.
- /// Nógvar aðrir møguleikar eftir ynski

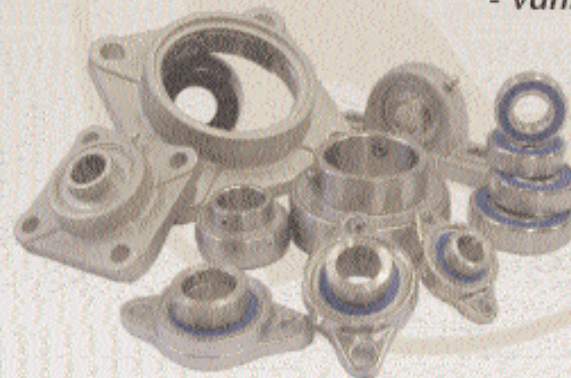
el & tele

Tel. 354 354
www.eltele.fo

Heildarveitari av kúlulegum

og kúluleguhúsum
- vanligum og rustfríum

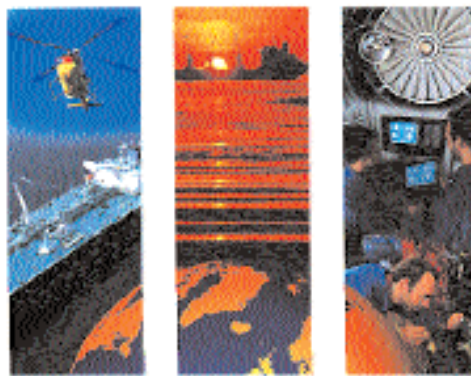

KJ **KJ-HYDRAULIK**
P/F Kári Johannesen • Tel 44 41 70 • Fax 44 42 65
info@kj-hydraulik.com • www.kj-hydraulik.com

MASKINMEISTARA- ÚTBÚGVING

tín møguleiki – títt val

Byrjað verður 6. januar 2003

Maskinmeistarautbúgvingin er mest fjølbroytta, hægri yrkis-útbúgving, sum fáast kann í Føroyum, og gevur hon sera stórar møguleikar bæði á sjógvi og landi, umframt eisini í oljuvinnuni, har maskinmeistarar t.d. er størsti yrkisbólkur.

Útbúgvingin tekur 3 ár, men tað er eisini møguligt at gevast eftir próvtøku fyrsta árið, og gevur hesin eitt ára lestur ávís rættindi sum maskinistur.

Hevur tú hug at gerast maskinmeistari, so kanst tú seta teg í samband við skúlan, so senda vit tær upplýsingar um upptøktreytir og lesturin saman við umsóknarblaðnum.

Seinasta freist at søkja er 5. desember 2002.

MASKINMEISTARASKÚLIN
Undir krákugjógv 5, PO-100 Tórshavn,
tlf. 312661, fax 318545
E-mail: ums@mecc.fo, Heimasíða: www.mecc.fo

Tele Tænastan | TÍN VEITARI AV FYLGIÐSVEINATÆNASTU

IRIDIUM

TeleTænastan bjóðar nú skipum bjórt fylgisveinasamskipti yvir IRIDIUM. Sjáiv telefonin við antenu fest á tyn gábar 20.000 krónur. Og so kostar tað heldur ikki tað stóra at brúka. Minuttprísurin er uml. 10,00* kr, og at tala millum tveir IRIDIUM-telefonir kostar einans 5,00* kr.

Og annars - so veitir TeleTænastan IRIDIUM-tænastur sum rigga

*Prísirnir eru bangdir at doðanakursinum

[Niðargjøtt 40 • PO. Box 848 • 110 Tórshavn • Tel +298 355 000 • Fax +298 355 005 • telestarve@telestarve.fo]

Hendan myndin varð tikin eftir eitt hugnakvöld í sjómansklubbanum, saman við familjunum.

Hvat hendi við bjargaðu russarunum?

Vit rokna við, at tað kann hava áhuga hjá okkara lesarum at fáa at vita, hvussu tað mundi gangast teimum fimm av manningini, sum yvirlivdu tað syrgiligu vanlukkuna við "Mekanik Tarassov".

Hetta kunnu skiparin,

Mikkjal Olsen, og kona hansara, Hanna Dalsenni, greiða frá. Tey hava meira og minni havt samband við menninar.

Tey hittust í 1986 - fyra ár eftir vanlukkuna. Tá høvdu russisku myndugleikarnir bjóðað Mikkjali

við allari familjuni til Moskva og Leningrad, har tey vóru saman við bjargaðu manningini. Tó var ein, sum ikki var heima. Hetta gjørdist ein stór uppliving hjá teimum. Russarar vóru so sera blíðir, og tey vórðu mótikin sum greivar.

Vit hava frá Honnu fingi myndir frá hesi ferðini, og halda vit tað vera stuttligt at kunna endurgeva tær nú 20 ár eftir vanlukkuna.

Mikkjal og Hanna hava longst hildið samband við Slava, sum var stýrimaður umborð. Í 1990 vóru tey í Italia og vitjaðu Slava og hansara húska. Slava arbeiðdi tá í Genova. Vit hava eisini onkra mynd hagani.

Annars hevur Hanna, í samband við at 20 ár eru liðin síðani hendingina, arbeiðt fyri, at fáa teir bjargaðu russararnar við húska at koma til Føroyar, har báðar manningar kunnu hittast at prátta um tað ræðuliga hending, sum bindur teir saman.

Tað hevur gingið tungt at fáa hetta í lag, men arbeiðt verður framvegis við málinum, og vónandi fer tað tað eisini eydnast.

Frá vinstri: 3. meistari, Yurd Khapilov, hesin doyði fyri uml. tveimum árum síðani, Mikkjal, 1. meistari, Alexandr Zakharov, stýrimaðurin Viatcheslav Kozhukov og 2. meistari, Alexandr Aksjonov, frammanfyri skrivstovuni hjá BALTIC SHIPPING COMPANY. Andre Shvedov, ein ungur drongur, sum eisini bleiv bjargaður, var ikki heima, tá vit vitjaðu har.

Hetta er ein heilsan til Mikkjal frá 1. meistaranum Alexandur, saman við konuni, dótttrini og soninum.

Mikkjal v/fam. saman við stýrimanninum, vanliga nevndur Slava, reiðaranum á Baltica, og tveimum, sum hoyrdu til reiðaríið, eftir eina sera góða máltíð, við øllum tí besta, russara kunnu bjóða.

Í Russlandi er siður at skála við heiðursmerkinum í glasinum. Tað er tað, Mikkjal ger saman við russarunum inni á hotellinum.

Meðan vit vóru í Genua, vórðu vit bjóðað umborð á hetta stóra russisaka farmaskipið. Hann, sum hevði verið 1. meistari umborð á MECHANIK TARASOV, Alexandur, sigldi nú við her.

Mikkjal og dótturin, Sólva, saman við Slava og Tanju í Rom. Vinstrumegin síggjast Slava og Tanja.

Hetta er frá túrinum í Moskva. Mikkjal, Hanna, John, Símun og Sólva

Minningarhald á Sjómansheiminum

Sum vanligt var minningarhald um alt landið hin 1. november, allahalganna-dag, sum er minningardagur fyri tey, sum eru farin í sínum starvi á sjónum.

Tað ber væl til at siga at "almenna" minningarhaldið, umframt gudstænastuna í Dómkirkjuni, er tað, sum verður hildið á Sjómansheiminum í Havn.

Hetta er eisini tað elsta. Byrjað varð við tí, aftaná at "Stella Argus" gekk burtur í 1957. Um vit rokna við, at byrjað var við hesum minningarhaldi í 1958, so var haldið í ár nr. 45 í røðini.

Minningarhaldið byrjaði sum vanligt kl. 10. Fyrst varð sungin sangurin "Eg sigla man yvir lívsins hav". Síðan talaði Annfinn Kallsberg, løgmaður. Aftaná løgmann varð sangurin "Jesus kærí, før tú meg" sungin, og tá hevði Sonja Klein, prestur, eitt orð. At enda varð sungin sangurin "Jesunavnið aldri bliknar".

Síðan var farið niðan til minnisvarðan. Har varð fyrst sangurin "Jesu dýrabara

navn" sungin. Síðan legði løgmaður krans. Fyrr vórðu kransar eisini lagdir vegna stovnar og feløg. Men fyri nøkrum árum síðan varð avrátt, at bert løgmaður skuldi leggja krans, sum so skuldi umboða alt fólkið. Onnur vórðu biðin um at stuðla Hjálpargrunnin fyri Óarbeiðsførar Fiskimenn í staðin, og kemur hesin stuðul eisini væl við, tá býtast skal út til jóla.

Aftaná kransaleggingina var bøn og signing, og at enda varð sungin sangurin "Ja, skjótt vil Jesus nú aftur koma".

Kl. 20 var so minningargudstænasta, har Hans Eiler Hammer, prestur, talaði. Og aftaná vóru fólk boðin á Sjómansheimið til ein góðan drekkamun, har tað eisini var rættiliga fitt av fólki.

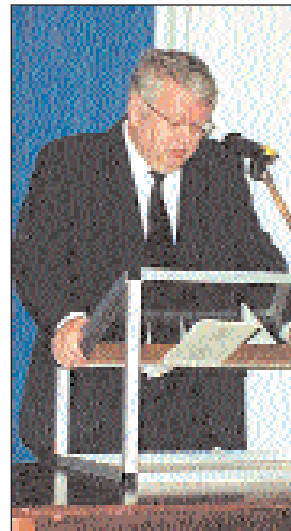
Vit hava eina myndafrásøgn frá minningarhaldinum:

Ein partur av teimum, sum vóru komin saman á Sjómansheiminum. Fremstur er Bjarni Djurholm, landsstýrismaður. Næstur honum sæst Jona Henriksen, sum í ein mansaldur var KFUK skrivari, umframt at hon hevur verið í býráði og tingi. Nakað aftarlaga sæst Aksel Hansen, sum hevur nakað við søguna hjá minningarhaldinum at gera. Tí tað vóru teir hjá Poul Hansen, sum áttu Stella Argus, og teir hava altíð verið við til minningarhaldið.

Sonja Klein, prestur, heldur røðu.

Løgmaður heldur røðu.

Jeffri Johannesen, stjóri á sjómansheiminum, bjóðar vælkomin.

Á minningarhaldinum síggjast nógv umboð fyri almennar stovnar og feløg, sum hesa lötuna vilja minnast teir, sum eru farnir.

Rættiliga fitt av fólki var á Sjómansheiminum til drekka aftaná gudstænastuna. Á hesi myndini síggja vit frá vinstru Hera Joensen, kendur prestur úr Svínøi, Juliu Ørvarodd, og Jákup Nielsen, sum er lögfrøðingur hjá bispi.

Julia er grønlandsk, men hevur verið fiskimannakona í Føroyum stóran part av lívinum. Hon er systkinabarn Jonathan Møtsfeldt, tann kenda grønlandska politikkar, sum fyri kortum tapti dyggiliga formansvalið í flokki sínum Siumut. Meðan tað gongur niður á bakka hjá systkinabarninum, so er Julia "still going strong"!

Fitt av fólki var eisini uppi við minnisvarðan.

Nýggj vátan um “serføroyska” lögfrøði:

"Brot á siðvenju í rættarsam-felag ikki so nógv at týða"

Høgni Hoydal vátar, at rættartrygdin má víkja fyri polit-iskum áhugamálum. Hetta eru eisini royndirnar hjá FF

Samstarvið hjá Elektron við Pengeinstitutternes Betalingsservice (PBS) verður steðgað longu í hesum árinum. Landstýrismaðurin í lógarmálum, Høgni Hoydal, er ávegis við eini væl strangari kunngerð um privatar upplýsingar.

Elektron má síggja í eyguni, at samstarvið hjá teimum við PBS í Danmark, sum Dátueftirlitið longu hevur góðkent, neyvan verður lógligt, tá nýggja kunngerðin um persónsupplýsingar verður kunngjørd seinni í ár.

Landsstýrismaðurin í lógarmálum sigur, at hann við kunngerðini fremur bara tað í verki, sum lögtingið hevur samtykt við lógini um persónsupplýsingar.

Landsstýrismaðurin í lógarmálum heldur ikki, at eitt brot á siðvenju í rættarsamfelagnum, sum Elektron vísir á, hevur so nógv at týða í hesum sambandi. Tað hevur størri týdning at virða lógirnar, ið lögtingið hevur samtykt. (okkara undirstriking)

Tíðindi í útvarpinum 29.oktober.

Tann, sum fylgir við í føroyskari lógarumsting, kann eftirhondini ikki undra seg yvir nakað.

Men ein nýggjur vinkul fekst á hesum øki við tíðindunum um, at útflutningur av persónsupplýsingum verður steðgaður.

Tað, sum er áhugavert, er, at hetta er sjálvur lóg-málaráðharri okkara, sum stendur aftanfyrir hesi sjónarmið, ið mugu metast at vera eitt stig á leiðini at avtaka Føroyar sum rættarsamfelag. Hetta verður gjørt við at avtaka tað greiða býti, sum annars skuldi verið millum lóggevandi og útinandi vald, t.v.s. lögting og landsstýri.

Skipanin er grundað á, at tað er lögtingið, sum ger lógirnar. Og tað er eisini galdandi fyri lógina um viðgerð av persónsupplýsingum. Í hesi lóg er ásett, at tað er Dátueftirlitið, sum umsitur lógina, ella í hvussu er tann spurning, sum er umrøddur í hesi grein. Myndugleikin her er eitt ráð við trimum limum, sum eru settir av landsstýrismanninum. Formaðurin skal vera lögfrøðingur. Ráðið hevur enntá stjóra.

T.v.s. at tað er hetta ráð, sum umsetur tingsins vilja í verki. Hetta hevur ráðið gjørt við at hava givið Elektron umrødda loyvi. Skuldi tingið mett, at hetta ikki er í samsvari við tingsins vilja, er tað upp til tingið at taka málið upp á røttum stað og møguliga broyta lógina samsvarandi. Men hetta er ikki hent. Tí má tingið

metast at hava tikið umrøddu avgerð hjá Dátueftirlitinum til eftirtektar og harvið hava góðkent, at lógin verður umsitin sambært tess vilja.

Men nú átekur Høgni Hoydal sær tann myndugleika, at tað er hann, sum umboðar tingsins vilja, og nú skal hann leggja seg út í virkseimið hjá einum óheftum ráði við grundgevingum, sum neyvan kunnu sigast at vera haldbarar.

Kann ein kunngerð broyta innihaldið í eini lóg?

Tað, sum skurrar í oyrunum, er annars mátin, sum hetta skal gerast uppá. Í fyrsta umfari varð hetta gjørt við eini kunngerð. Og tað er grundað á galdandi lóg, at Dátueftirlitið er komið til sína niðurstøðu og hevur givið loyvið til Elektron. Tað er óneyðugt at siga, at tað er sjálv lógin, sum er avgerandi. Ein kunngerð kann bert vera ein útgreining av tí, sum stendur í sjálv-ari lógini.

Nú heldur Høgni seg kunna broyta útleggingina av lógini við eini nýggjari kunngerð, og tiskil er tað ein kunngerð, sum skal avgera um ein mannagongd er lóglig ella ikki. Hetta er tað sama, sum vit hava sæð so ofta. Um ein lóg ikki passar í krammið hjá makthavarunum, so “uppfinna” teir bert eina nýggja tulkning, sum passar teimum.

Tað, sum Høgni er við at gera nú, minnir ikki sørt um málið, tá Helena Dam á Neystabø “fiksaði”

ófullfíggaðar lógir við kunngerðum. Hvussu tað gekk, vita øll.

Kann givin tilsøgn takast aftur? Áðrenn farið verður við-ari við hesum máli, skal verða greitt frá einum máli, sum eg rendi meg á í landsstýrinum í 1995. Tá var gjørd ein lóg, sum gav landsstýrinum heimild at geva ymsum bólkum av skipum ílgustuðul. Landsstýrið hevði gjørt eina samtykt um, hvørji skip skuldu fáa, og hvørji ikki skuldu fáa. Nøkur av skipunum í hesum seinna bólkinum fingur kortini - orsakað av einum mistaki í umsitingini - bræv um, at tey skuldu fáa stuðul við heimild í hesi lógini. Tá mistakið var staðfest, frøgi hesi skip eitt nýtt bræv um, at skipini kortini ikki fingur stuðul, og merkti hetta, at stuðulin var afturtikin.

Hetta reisti so spurningin, um tað veruliga kundi bera til, at borgarar, sum vóru ósekir í hesum mistaki hjá umsitingini, nú skuldi missa rættindi, sum teir høvdu fingið bræv uppá. Hetta var í stríð við ta rættarfatan, sum ein vanligur borgari mátti hava. Men lögfrøðingar í landsstýrnum tvíhildu um, at hetta var í lagi lögfrøðisliga.

Eg fór so at kanna málið, m.a. við at spyrja meg fyri hjá advokatum, sum eg hevði álit á. Hetta var ikki væl upptikið í landsstýrinum. Minnst at ein av landsstýrismanninum helt hesa framferðina vera so óhoyrda, at eg skuldi verið blakaður úr landsstýrinum afturfyrir.

Men eg var so sannførdur um, at her ikki ruggaði rætt, og at hetta mál skuldi hava eina avkláring. Aftaná boksing aftur og fram endaði tað við, at eg fekk viðhald í landsstýrinum og skipini fingur ta sømd, sum teimum var játtað. Men sum teimum ikki var ætlað!

Hervið var staðfest, at ein tilsøgn frá landsstýrinum ella almennum myndugleika var bindandi, sjálvst um hon var grundað á eina misskiljing. Skuldi nakar sviða fyrir hesum, so mátti tað vera tann, sum hevði gjørt mistakið.

Skuldi tað verið gjørt, sum upprunaliga ætlað, og sum nú er ætlanin við Elektron, so er talan um lóggávu/umsiting við afturvirkandi gildi, sum ikki hoyrir heima í einum rættarsamfelag, í hvussu er ikki tá talan er um at taka rættindi frá fólki. Hetta vil í minsta lagi føra til endurgjaldskrav.

Er nakar trupulleiki, liggur hann hjá Høgna

Støðan er nakað tann sama í hesum málinum. Elektron hevur fingið eitt loyvi, grundað á verandi lóg og kunngerð frá teirri nevnd, sum hevur fingið heimild at taka slíkar avgerðir. Og her kann eingin myndugleiki koma aftur um aftur, hvørki so ella so.

Høgni Hoydal hevur ábyrgdina av teirri kunngerð, sum loyvið er givið eftir. Um hetta loyvi ikki er í samsvari við tingsins vilja, so er tað ein trupulleiki hjá Høgna sjálvum mótvegis tinginum. Og so má tingið taka sær neyðugu avleiðingarnar mótvegis landsstýrismanninum, sum ikki hevur gjørt sítt arbeiði til lítar.

Tað sama við “Snodda/Rasmus Effersøe”

Her skal komast inn á málið um Snoddið/Rasmus Effersøe. Tíðindini hava verið borin, sum at tað er av vælvild frá myndugleikinum, at eitt møguligt brot á lóggávuna ikki skal fáa avleiðingar fyrir reiðari og skip. Hetta er als ikki nøkur vælvild, tí við enn verandi rættarskipan er reiðarið vart móti slíkum avleiðingum. Tann einasti, sum málið skuldi fingið avleiðing fyrir, skuldi verið landsstýrismaðurin, sum hevði ábyrgdina.

“Eitt møguligt brot á siðvenju í einum rættarsamfelag hevur ikki so nógv at siga”. (Høgni Hoydal í útvarpinum)

Annars vátar Høgni tað, sum vit hava vítað leingi, at tað verður ikki tikið so tungt við “siðvenjuna í einum rættarsamfelag”. Hetta kenna teir borgarar ið hava nakað sum helst samskifti við myndugleikarnar. Men tað søgu-

liga er, at hetta nú er alment váttað frá hægsta staði. Men hetta skuldi annars verið eitt skakandi úttalilsí frá einum persóni, sum ætlandi skal mynda okkara rættarskipan komandi árin. Tað er júst “siðvenjan í einum rættarsamfelag”, sum er grundarlagið fyrir at vit hava “lóg og rætt” í landinum. Men tað mest óhugnaliga er, at slíkt kann verða sagt og enntá framt í verki, uttan at nakar letst um vón.

Men føroyingar eru farnir at venja seg so við roykin í bakarinum, at einki kann fáa teir at ógvast longur.

Skal lógmálaráðið enda sum landsstýrismálanevndin? Skala takast saman um kann sigast, at Høgni Hoydal í hesum máli er við at fremja tvey heilt greið brot á tey mest grundleggjandi prinsippir í einum rættarsamfelagi.

Í fyrsta umfari átekur hann sær við “dekretum” at útgreina, hvat lögtingið hevur samtykt, ein uppgáva sum innlýsandi hoyr-

ir heima hjá lögtinginum sjálvum.

Í næsta umfari leggur hann seg úti avgerðina hjá eini nevnd, sum lögtingið hevur sett at taka hesar avgerðir. Nakað tað sama sum annars Torbjørn Jacobsen leggur Bjarna Djurholm undir at gera.

Í triðja umfari vil hann umsitingarlíga taka eina lógliga givna tilsøgn til borgarar aftur sum greitt frá. Hetta vátar eisini tað, sum vit vita, at borgarin í Føroyum skal vera púra rættarleysur, soleiðis sum vit hava royndir av í Fiskimannafelagnum. Borgarin skal ikki vita, um hann er keyptur ella seldur!

Sigast skal annars, at tað vil vera ein vána byrjan hjá nýggja aðalstýrinum at lata seg brúka politiskt, sum tað er lagt upp til her. Tá kann tað skjótt koma í somu støðu sum lögfrøðingarnir í landsstýrismálanevndini, sum so dyggiliga hava beint fyrir sínum egna trúvirði, og sum eingin tekur í álvara longur.

Óli Jacobsen

Flutningur av upplýsingum til útland

Grundleggjandi krøv

§ 16. Meginreglan er, at persónsupplýsingar, sum koma undir hesa lógtinslóg, skulu varðveitast og viðgerast í Føroyum. Persónsupplýsingar kunnu bert flytast til útland, sum kunnu tryggja eina fullgóða viðgerð av upplýsingunum. Í metingini av hesum skal, umframt at metast um viðgerðina sum heild, dentur leggjast á, hvat endamálið er við viðgerðini, slagið av upplýsingum, viðgerðartíðina, galdandi rættarreglur, siðvenjur og galdandi reglur um trygdartiltøk á staðnum. Loyvi krevst frá Dátueftirlitinum, sbr. § 35, stk. 6.

Hetta er tað, sum lógin um flutning av persónsupplýsingum sigur um tann spurningin, sum er umrøddur í hesi grein. Her er møguleikin opnaður fyrir, at slíkar upplýsingar kunnu flytast uttanlands við ávísnum treytum. Men tað, sum er avgerandi, er, at Dátueftirlitið við sínum serfrøðingum, sum eisini umfata lögfrøðing, skal geva endaliga loyvið, og tað er hetta, sum eisini er gjørt í brævi 13. juni 2002. Roknast má við, at umrødda eftirlit við sínum serfrøðingum er ført fyrir at lesa eina lóg og at taka støðu út frá henni. Hesum hevur so Elektron arbeitt eftir, sum er ein sjálvfylgja í einum rættarsamfelagi.

Brot úr kunngerð

§ 2. Viðgerðarskipanir, ið nýta elektroniska Dátu viðgerð av persónsupplýsingum, sum koma undir Lógtinslóg um viðgerð av persónsupplýsingum, kunnu ikki flytast av landinum.

Í grein 16 í lóg um viðgerð av persónsupplýsingum verður sagt, at “landsstýrismaðurin kann áseta reglur um flutning av persónsupplýsingum til útland, herundir at steðga ella avmarka flutning til útland”.

Tað er grundað á hesa lógargrein at henda kunngerðin er gjørd. Dátunevndin við síni serfrøði hevur viðgjørt hetta gjølla og er komin til ta niðurstøðu, at umsóknin hjá Elektron viðvíkir ikki “viðgerðarskipanir”. Og nevndin hevur tikið støðu út frá hesum. Tí er loyvið hjá Elektron givið fult út samb. verandi lóg.

Tí ber tað sjálvsagt ikki til við nýggjari kunngerð/útlegging av somu lóg at taka hetta loyvi aftur.

Kennir nakar hesi merkini?

So við og við koma brot úr okkara søgu, eisini fiskivinnusøgu, undan kavi-meira ella minni av tilvild.

Um dagarnar kom Álvur Danielsen úr Havn inn á gólvið. Hann arbeiðir á posthúsinum og hevur tí eisini áhuga fyri ikki bert frímerkjum, men eisini øðrum merkjum, sum hava verið ætlað at seta á brøv.

Í hesum sambandi er hann í einum arbeiðsbólki hjá Føroya Filatelist-felag saman við Suna Vinther og Gunnari Lützen. Hann hevur gjørt kanningar av tí merki, sum er avmyndað og umrøtt í hesi grein. Merkið finst í frímerkjakatalogi hjá Wöwern, og er Suni keldan til hetta. Álvur hevur gjørt víðari kanningar m.a. á Landsbókasavninum, í arbeiðsbókunum hjá prentsmiðjuni hjá H. N. Jacobsens Bókahandli, og hann

hevur roynt ymskar keldur fyri at finna meira av søguni aftanfyrri merkið. Nakrir spurningar eru svaraðir, meðan framvegis verður leitað eftir øðrum svørum.

Tað er tó greitt, at merkið lýsir ein part av sovæl fiskivinnusøguni, sum søguna hjá føroyingum yvirhøvur, tá almannaforsorgin var sera avmarkað. Merkið stavar frá 1931, og er tað prentað á prentsmiðjuni hjá H. N. Jacobsens Bókahandli. Prentað vórðu 8.000 ørk við 10 merkjum í hvørjum.

Sum tað sæst, er her talan um eitt sölutiltak fyri føroyskan klippfisk. Byrjanin av 30-unum var jú ein tung tíð hjá okkara útflutningi. Men í tí sambandi hevði merkið bert týðning fyri post, sum fór av landinum. Slíkur postur hevur verið avmarkaður tá í tíðini. Eitt stuttligt

er at leggja til merkis, nevniliga at á brøvum til útlendið skuldi merkið setast aftanfyrri á brævbjálvan. Tað má so eisini hava avmarkað týðningin av tí.

Stuðul til tuberklasjúk børn Tískil hevur høvuðsendamálið verið at útvega pening til "Føroya felag móti tuberklasjúku" til frama fyri tuberklasjúk børn í Føroyum. Hetta tiltakið man hava verið sera tiltrongt, tá hugsað verður um ta sótt, sum tuberklarnir vóru.

Trupulleikin er bert tann, at tað er so sera lítið, sum fæst at vita um hetta merki. Vit vita, at tað var danski handelsmaðurin Wellejus, ið teknaði merkið, men meira vit vit ikki um upprunan. Tað sæst ikki eingang, hvør hevur goldið prentrokingina.

Hetta er eitt ásett ark av umrødda merki, sum varð selt til frama fyri tuberklasjúk børn. Merkini vórðu seld fyri 25 oyru arkið ella 2,5 oyra pr. stk. Endurgevingin er í broyttari stødd.

Tað, sum hevur serligan áhuga her, er at fáa at vita, um øll ørkini hava verið prentað úti í marginini, sum tað er greitt frá í sjálvari greinini. Vit vita, at fyri ein part av upplagnum er teksturin í margini prentaður á danskum og á einum øðrum arki á føroyskum. Hetta vil siga okkum, um merkið er prentað í fleiri umföllum, ella um teksturin er prentaður seinni, sum onkur munnlig kelda vil vera við. Hetta kann hava verið gjørt á aðrari prentsmiðju, tá einki sæst til hetta í arbeiðsbókini hjá H. N. Jacobsen. Tað hevur eisini áhuga at vita, hvar merkini eru seld. Vit vita, at tey vórðu seld hjá Wellejus og í H. N. Jacobsens Bókahandli. Men tey mugu hava verið seld aðra staðni eisini. Men so lógið tað ljóðar, hava tey neyvan verið seld á posthúsinum.

Her síggja vit eina lýsing fyri merkið, og hevur hon staðið í Sosialinum 1.12.1931. Teksturinn var á danskum, enskum og sponskum. Her er skjalprógv, at merkini høvdu tvínni endamál: at reklamera fyri klippfiski og at útvega pening til tuberklafelagið.

Hendan myndin vísir handilin hjá Wellejus, soleiðis sum heldur tilkomin kenna hann. Um Wellejus kann stutt sigast, at hann var dani. Hann var útbúgvinn verkfrøðingur og kom tíðliga í farnu öld til Føroya í arbeiðsrindum. Kom aftur seinni og fekk handilsloyvi í 1924.

Í 1920 byggir Frithiof Wellejus eitt lítið motororkuverk í bakarínum hjá Frants. Í fyrstuni helt hann til niðri í Tórsgøtu á leið har, sum Frants Restorff er í dag. Egil Restorff minnst, at Wellejus hevði eitt koyrandi modelltok í framsýningarglugganum, og var hetta sjálvsagt sera spennandi tá á døgum.

Umframt at keypa fisk uppá rokning og selja gjøgnum postordra, handlaði og lýsti hann m.a. við: Elektriske Artikler - Philips Radio - Varta Akkumulatorer - Ladeastation - Hellesens Batterier. Tey eldru í dag minnst væl battariini, sum vórðu send við mjólkarbátinum til Havnar at verða ladað upp hjá Wellejus fyri síðan at verða send heim aftur.

Frá 27/3 1935 flytur hann oman í gomlu Kristnastovu niðri í Gongini, og har var hann til 1964, tá Marstein brøðurnir keyptu fyrirkuna hjá Wellejus. Eisini keyptu teir húsin hjá honum á Tinghúsvegi 57. Hákon Marstein sigur um Wellejus, at hann hevði góðan ordan, og hann var egin og vitugur.

		1931		157
28060	Dec 21	Tipt ...	145600	10500
1050		Torshavn Havnslag:		36485
		Lign. 41 - 1500 Lign.	13300	1700
		Lign. 42 - 1500 Lign.	13300	1700
		Forfærings gens. Forfærings-		
		foru for Ly. afstøtten til		
		Visterning		
3100	3177	Torslag til Havn (bygd)	8750	250
		som Havn.) 60 Lign.		
		Klipfiskehandlarnar:		
	3179	Borðidit á 10 Lign.		
		i 2 Færøer	7300	1000
900		Færøya Friskis- og Smakke-		
	3206	Forfærings gens. Forfærings-		
		mandvalg - 60 Lign.	1000	050
075	3205	As. ang. Omskift - 60 Lign.	2000	050
	3206	Forfærings gens. Forfærings-		
375		valg - 100 Lign.	1000	200
		Paul Hansen, her!		
050	3207	Yms Forfærings -	2300	1200
		Henriksen, her!		

Her sæst brot úr arbeidsbókini hjá prentsmiðjuni í H. N. Jacobsens Bókahandli. Tað má sigast, at teir vita, hvat teir hava gjørt! Tað sæst ikki, hvør hevur bílagt ella hevur fingið rokningina. Kanska er tað onkur vælgerari.

Men tað áhugaverda við hesum skjali er bílegg- ingin niðriundir. Hon er nevniliga gjørd av Føroya Fiskimannafelag, og er hetta Cirkulære ang. For- mandsvalg.

Spurningurin í dag er, um nakað restupplag er, hvussu nógvur peningur kom inn, søgan um "Før- oya felag móti tuberkla- sjúku", fyri at nevna nøkur dømi.

Orsøkin er sjálvsagt tann, at hetta er so langt síðani, at neyvan nakar er á lívi, sum hevur verið við í hesum tá. Men fyri tað kann tað saktans vera, at

onkur kennir málið og hevur "næstuhonds" vitan um hetta. Tuberkularnir mundu koma í samband við hvørt húski í Føroy- um. Tí er væl hugsandi, at onkur veit um hetta. Kan- ska eisini eftirkomarar hjá onkrum av teim mongu klippfiskaframleiðarum kann vita okkurt. Um hetta er so, vija vit fegin frætta.

Meðan eitt slíkt bræv í dag verður kopierað eftir lítli lótu, so var neyðugt tá í tíðini at fara á prent- smiðju, um brúk var fyri 60 eintøkum.

Men formansvalið, sum her verður víst til, gjørd- ist søguligt. Tann ungi gøtumaðurin, Hans Jacob Havstrey, varð valdur og vann á "veteraninum" Gunnari Vinther. Men hann fór til skips við "Imma- nuel" várið eftir og kom ikki heim aftur.

Meira verður at frætta í Tilhaldinum Her skal verða nevnt, at Álvur Danielsen og Suni Vinther fara at greiða frá tí, sum teir vita um hetta merki og um onnur væl-

gerðarmerki í Tilhaldinum í Tórsgøtu 21 tann 19. november kl. 15.

Kanska verður meira at frætta eftir hendan fund- in.

Fyri at stimbra eftirspurningin eftir klippfiski gjørdi Wellejus eisini eitt hefti, sum var kóikibók við ymisk- um uppskriftum av klippfiski, prentað hjá B. Z. Jen- sen. Vit koma seinni at taka allar uppskriftirnar, men vit endurgeva í hesum umfarinum innleiðing- ina og fyrstu uppskriftina. Kóikibókina hevur Suni Vinther funnið fram á landsskjalasavninum. Sagt verður at uppskriftirnar eru gjørdar av Honnu Brend, sum fekk virðisløn fyri tær.

Men sagt verður:

Forlang altid færøsk Klippfisk - det er den fineste i Verden, - den fanges paa Haandsnøre og slagtes straks - paa Skibets Dæk - derfor er den fri for Blod og kan holde sig frisk.

Da Salt jo tiltrækker Fugt, opbevarer man bedst Klippfisk ved at binde Sejlgarn stramt om Halen og hænge den op i et tørt, men køligt Rum - gerne hvor der er lidt Træk.

Udvanding af Klippfisk maa foregaa under hensyn til Tykkelsen. Tykke stykker kan kræve op til 2 Døgns Udvanding. Vandet skiftes flere Gange - i rindende Vand foregaar Udvandingen naturligvis hurtigere - tynde Stykker kan som Regel nøjes med Udvanding fra om Aftenen til Middagen.

Interessante Retter af Færøsk Klippfisk. (Hæft disse Opskrifter ind i Deres Kogebog).

1 Kilo tør færøsk Klippfisk indeholder ca. 3000 Kalo- rier.

Bacalao. 750 gram færøsk Klippfisk udvandes i 1 á 2 døgn. - 300 gram Kartoffler, 200 gram Tomatpuré eller Tomater, 1 Løg, 1 spansk Peber, 75 gram Marga- rine, 1 Kop Salatolie, 1 Kop Vand.

Merkið kundi eisini fáast sum stempul, og her var kostnaðurin rættiliga høgur, nevniliga 6 kr. Til sam- metingar kann nevast, at hetta var umleið 1% av eini fiskimannaárløn. Meira ítøkiliga kann sigast, at tímalønin tá í tíðini var hægst 50 oyru. Í dag er hon umleið 200 ferðir størri. Tískil svarar prísurin í dag til í minsta lagi kr. 1.200. Tað man hava verið ætlað teimum, sum vildu stuðla í stórum. Tað kann staðfestast, at klisjein til stemplið er ein onnur enn tann, sum varð nýtt til prentingina av merkinum.

Sum tað sæst, er tað Wellejus, sum ein skal venda sær til, og bendir hetta á, at hann man hava verið ein av monnunum aftanfyrir tiltakið. Tað var hann, sum teknaði merkið. Frithiof Wellejus var ein vælkendur persónur í Føroyum í ártíggir. Hann var dani og hevði radiobúð í Havn. Hann man hava selt meginpartin av teimum radiotólum, sum eru seld í Føroyum frá byrjan av, og inntil hann fór av landinum aftur í 1964.

Men hann hevur so ikki bert hugsað um egnan vinning.

Den udvandede Fisk skæres i stykker og koges, hvorefter man fjerner Skind og Ben. De skrællede Kartoffler skæres i tynde Skiver, Løget hakkes og Peberet skæres i meget tynde Strimler. Fisk, Løg, Peber og Kartoffler lægges nu lagvis i et Gratinfad (eller en Gryde), hvori Margarine er smeltet. Derefter dækkes det hele med et Lag Tomatpuré eller Tomatskiver og overhæld med Olie og Vand. Bages i Ovn (eller koges i Gryde) under Laag i ca. 3 Kvarter ved svagt Blus.

Um tuberklafelagið

Her skal verða sagt eitt sindur frá Føroya Felag móti Tuberklasjúku:

Í 50 ára ritinum hjá Havnar Sjúkrakassa verður greitt frá um tær innleggingar, sum sanatoriulæknin ella sjúkrasystirin gjørdur - ofta vóru tað sjúklingar av bygd: "Ofte manglede folk det nødvendige Tøj, eller naar det var Familieforsørgeren eller Hustruen, kunde Frygten for, hvordan det skulle gaa den øvrige Familie økonomisk i den Tid, Sanatorieopholdet varede, bevirke, at Patienten undslog sig for at forlade Hjemmet. I saadanne Tilfælde hjalp Foreningen dem med det nødvendige Tøj eller ydede en maanedlig Understøttelse til Familien eller hjalp paa anden Maade, alt efter som de særlige Forhold i hvert enkelt Tilfælde krævede.

Tuberklafelagið varð avtikið í 1962. Hetta var ein gleðilig hending, tí hetta hevur merkt, at nú var ikki longur brúk fyri felagnum.

Hvat enn kann sigast um Framtaksgrunninum: Fiskivinnan er so umboðað

Tað er neyvan nakar lögtingsmaður, sum so greitt sum Torbjørn Jacobsen lýsir føroyskan politikk á ein slíkan hátt, at øll kunnu skilja hann.

Tað seinasta dømi er fyrispurningurin, ið hann hevur sett Bjarna Djurholm, landsstýrismanni, viðvíkjandi vali av nevndarlimum í Framtaksgrunnin. Grundin fyri fyrispurningin skal vera, at Bjarni Djurholm bert hevur valt "sínar egnu" í nevndina, og tí skal Bjarni kunna stýra eini nevnd, ið samb. viðtøkum v.m. skal arbeiða óheft av politiskum myndugleikunum.

Nú er so svarið komið frá landsstýrismanninum, og tað er ringt at síggja, at tað skal vera nakað sum helst aftanfyrir hetta páhald hjá TJ. Og sjónarmiðið, um at okkurt "rot" skal vera í, tí landsstýrismaðurin skal hava valt limir eftir síni egnu sannføring, heldur enn henni hjá umsitingini, er rættiliga langt úti. Hetta sjónarmið rakar so flokkin hjá TJ sjálvum sum ein boomerang, tá hugsað verður um setan av aðalstjóra í lögmláráðnum uttan annars at taka støðu til hesa starvssetan.

BD hevur valt fyra limir, og tað er eingin av hesum, sum hevur alment gjørt seg galdandi politiskt. Um teir eru limir í fólkaflokkinum, kann so eingin vita. Men skal gangast eftir tí genetiska, so skuldi formaðurin verið forstokkaður sjálvstýrismaður! Um hann ikki, eins og nógv onnur, hevur fingið nógv mikið av føroyskum politikki.

Uttan at taka støðu til nakað sum helst í hesum máli, skal í hvussu er eitt gott sigast um hesa nevndina. Sum kunnugt velur landsstýrismaðurin fyra nevndarlimir, og hesir velja so sjálvir ein afturat. Tey landsstýrisvaldu hava so verið so realistisk at velja ein persón úr fiskivinnuni. Hesin er Árni M. Dam frá Norðskála, sum hevur verið fiskimaður, og nú er reiðari. Hann er ein dugnaligur vinnulívsmaður og er kendur sum ein skilamaður. Tað er fáur, sum kennir fiskivinnuna so væl sum Árni. Hann var m.a. ein av lyklopersónunum í arbeiðinum at gera fiskidagaskipana.

Árni hevur onkuntíð verið uppstillaður fyri fólkaflokkin. Men sigast kann við vissu, at fyri tað fer hann ikki at renna ørindi fyri nakran landsstýrismann hjá fólkaflokkinum. Tað hevur hann fyrr prógvað mótvegis Jørgen Niclasen!

Ein relevantur spurningur

Ein av spurninginum hjá TJ var í hvussu er relevantur, og var tað hesin:

Hevur nevndin rætt til at skipa seg, uttan at allir nevndarlimirnir eru valdir ella hava havt møguleika fyri at luttikið í hesi avgerð?

Her verður víst til, at tann landsstýrisvaldi parturin av nevndini skipaði seg, áðrenn fimti limurin varð valdur.

Hesin spurningur skuldi verið sera lættur at svara, hóast tað ikki eru niðurskrivaðar reglur um hetta.

Vanligt vit og skil sigur, at hetta ber ikki til. Sjálvsgagt skulu allir limirnir verða til staðar, tá ein nevnd skipar seg.

Tann danski myndugleikin á økinum, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, ið hevur umsjónina við slíkum grunnum, hevur eisini átalað hesi mannagongd. Hetta er greitt í samsvari við røttu mannagongdini í einum skipaðum samfelagi við ikki bert skrivaðum og eisini óskrivaðum reglum á øllum økjum.

Men eftirsum vit tosa um Føroyar, er tað als ikki givið, at reglur eru til fyri at tær skulu haldast.

Tað er jú almennur politikkur, at tað skulu ikki vera fastar mannagongdir á nøkrum øki. Øll mannagongd valdast, hvønn og hvat málið snýr seg um. Almenn føroysk lögfrøði hevur staðfest, at um úrslitið kortini kann gera tað sama, so hevur tað ongan týðning fyri úrslitið av eini tingviðgerð, um t.d. landsstýrismaður gevur tinginum skeivar lögfrøðisligar upplýsingar.

Tískil hevur Framtaksgrunnurin skipað seg júst eftir hesum reglum, sum eru góðkendar av samdum tingi.

Tí kann tað ikki takast so tungt, um tingmaður, sum hevur góðkent hetta prinsipp í einum einstøkum máli, skal hava slíka umsorgan fyri, um alt hevur gingið fyri seg sambært reglunum í einum rættarsamfelagi.

KLAKSVÍKAR SJÓMANSSKÚLI

- ein virkin skúli

Í januar 2003 byrja hesi skeið á Klaksvíkar Sjómansskúla.

HEIMASKIPARAR:

Útbúgvingin til heimaskipara varir 1 ár. Upptøktreytir til heimaskipara er treytað av víðkaðari fráfaringarroynd fólkaskúlans í lærugreinunum føroyskt, danskt, enskt, rokning/støddfrøði, alis- evnafrøði við próvtali í minsta lagi 6 ella javnmett hægri prógv. Ella hevur gingið á sjóvinnuskúla og staðið dugnaskaparskeið í sigling.

Kravda siglingartíð til heimaskipara er 12 mánaðar, herav skulu 6 mánaðir vera við fiskiskipi yvir 20 t.

Við framhaldandi lestur í ½ ár afturat kann takast prógv sum skipari.

SJÓVINNUFLOKKUR:

Við hesum skeiði fæst atgongd til framhaldandi lestur til heimaskipara, um tygum eisini hava ta neyðugu siglingartíðina. Nærri upplýsingar hesum viðvíkjandi fáast við at venda sær til skúlan.

Møguleiki verður eisini at taka dugnaskaparskeið í sigling, ið gevur rætt til at føra skip upp til 100 tons út á 30 fjóðringar úr landi.

Í lærutíðini verða skeið tikin innan trygd og fyrstuhjálp.

Skeiðið varir 20 vikur. Tað eru ongar upptøktreytir til at sleppa inn í sjóvinnuflokkin. Fyri teir, sum seinni ætla sær til heimaskipara og víðari, er tað ein stórur fyrimunur at hava gingið í sjóvinnuflokkinum áðrenn, tí her verður grundarlagið til fleiri tíðandi lærugreinir lagt.

SKIPSKOKKASKEIÐ:

Útbúgvingin gevur øktan førleika at virka sum skipskokkur á føroyskum fiskiskipi.

Kokkaútbúgvingin leggur m.a. dent á, at næmingar læra føðslulæru og reinføri, at proviantera, matgera, baka og borðreiða.

Í lærutíðini verða skeið tikin innan trygd og fyrstuhjálp.

Skeiðið varir 20 vikur. Skeiðið, ið byrjar í januar 2003, er fullteknað, men nýtt skeið byrjar aftur í august 2003.

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggar

Bustimar eru royndar umborð á føroyskum línuskipum við góðum úrslitið. Tær halda væl betri og fara betri við línuni.

Verða sendar um alt landið

Bílegging:
tlf: 424034 - 423002 - fartlf: 213317

Fløttislið
(limur í Føroya Blindafelag)

Ortopædkirurgiskur skómakari & bandagistur

Ortopædkirurgiskur skómakari & bandagistur frá SAHVA verða á Klaksvíkar Sjúkrahúsi 26. og 27. november 2002 og á Landssjúkrahúsinum 28. november 2002.

Tíð fæst við at ringja á tlf. 45 54 63 týsdag og mikudag kl. 10 - 12 í seinasta lagi 19. november 2002.

Klaksvíkar Sjúkrahús
FO-700 Klaksvík

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flóttitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletta fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

Høvuðsskrivstova:
Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglotjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:
Alaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:
Telefon 33 29 46

JOHN WARD AGENCY (FLEETWOOD) LTD.

Director: K. P. Hayton

Fishing Vessel Agents and Fishsalesman

Unit 1, Fish Dock, Herring Arm Road, Fleetwood FY7 6PN

Telephone: 01253 8774411 - Facsimile: 01253 876716

FISHING VESSEL AGENT BASED IN FLEETWOOD ENGLAND WOULD LIKE TO MAKE CONTACT WITH INSHORE TRAWLER OWNERS FISHING FAROE GROUNDS WITH THE POSSIBILITY OF MARKETING FISH DIRECT ON FLEETWOOD MARKET.

TOP PRICES PAID FOR TOP QUALITY FISH COD, HADDOCKS, LEMONS, HALIBUT.

ALL ENQUIRES TO:

TEL 01253-874411

FAX 01253-876716

SKIPASMIÐJAN

Filtur
Brennoljufiltur
Sm. oljufiltur
Luftfiltur
Vatnfiltur

P/F Tórshavn 30/psmiðjan
Tel: 31 11 55 - Fax: 31 11 25

P/F Skipasmiðjan & Sildja
Tel: 44 11 55 - Fax: 44 11 25

24 tíma Væð:
01: 21 11 55

www.faroeyarid.fo - E-mail: szi@faroeyarid.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismisnýtarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Á vitjan hjá sjómanskvinnuringinum í Havn

Tað kunnu vera fleiri vansar við at balast á sjónum, men hetta skapar eisini fleiri forrættindini. Eitt av hesum eru tey mongu, sum av einum góðum hjarta vilja stuðla og fjálga um teir siglandi. Og her eru tað sjómansmissiónirnar, sum koma í fremstu røð. Tað ber ikki til í stuttum at útgreina alt tað arbeiði, sum verður gjørt fyri sjófólkið, men tað mest ítøkiliga eru sjómansheimini víða hvar, og tað arbeiði, sum verður gjørt út frá teimum.

Tá Dia ikki fekk pláss á Sjómansheiminum í hesum sambandi fara vit at fortelja eina søgu um Dia í Vestmanna, sala, sum var stjórnarlimur í FF í ártíggir. Hann dugdi so ótrúliga væl at taka til. Einaferð kemur hann inn á

Sjómansheimið í Havn og biður um gisting. "Nei, her var fullsett" var svarið, hann fekk. "Jú, men eg komi á fiskimannafelagsfund". Tað segði alt tað sama. "Men", sigur Dia, "so má eg siga, sum tað stendur í skriftini: "Han kom til sine egne, men hans egne tog ikke imod ham". Tá var sloppið, og Dia fekk pláss bæði tá og seinni!

Við nútíðar samferðslumøguleikunum er tørvurin kanska ikki júst tann sami sum fyrr, men uppgáurnar eru hóast alt har. Tað koma jú nógv skip til tær stóru havnirnar, og her er uppgávan at vitja hesi. Her er tað at Torleif Johannesen, sjómanstrúboðari hevur sítt arbeiði.

Av avgerandi týðningi fyri arbeiðið hjá sjómansmissiónum eru sjómans-

kvinnuringarnir. Hetta eru bólkar av kvinnum, sum kring landið savnast við tí einasta endamáli at fjálga um hjá sjófólkunum. Hetta arbeiði, og ikki minst hugsanin sum liggur aftanfyri, kann ikki metast ov høgt.

Hittast hvønn mánað

FF-blaðið var nú um dagarnar inni á Sjómansheiminum í Havn og vitjaði sjómanskvinnuringin. Hann hevði lýst í bløðunum, at tær skuldu hittast hetta kvøldið. Tað var hugaligt at síggja hesar 15 kvinnur sita og binda. Tað, sum nú er á skránni, er jólapakkar til sjómenn, og hvat kann koma betri við enn einar bundnar føroyskar hosur! Men tað liggur eitt stórt arbeiði aftanfyri hesar jólapakkar, sum teir siglandi eru so fegnir um. Tað merkist ikki minst á kvøðuljómunum aftaná jólini.

At jólapakkarnir hava havt týðning verður eisini prógvað av, at okkurt hjúnarlag er komið burtur úr. Ein ungur fiskimaður úr Fuglafirði fór inn ein handil í Havn at takka henni, sum arbeiddi har, fyri jólapakkan. Hetta endaði við hjúnarlagi.

Sjómanskvinnuringurin í Havn hittist eina ferð um mánaðin, og tær plaga at vera einar 20, so hendan dagin vóru tær eitt sindur færri.

Tað er eisini ein sjómanskvinnuringur á Argjum, og eru tær um 15. Viðhvørt savnast tær allar saman.

Tað var stuttligt at hitta hesar kvinnur, sum vilja brúka sína tíð upp okkara siglandi fólk. Ein gongur teimum neyvan ov nær at siga, at hetta ikki beinleiðis er ein ungdómsflokkur, sum hittist. Og tær viðurkenna sjálvar, at unga ættarliðið manglar. Hetta er

Høvuðsendamálið hjá sjómansheiminum er framvegis at virka fyri teir, sum sigla. Í dag er Tórshavnar Sjómansheim eisini eitt nútímans gistingarhús.

Paula Joensen, Trina Viderø, Karin Johannesen, Kristina Jacobsen, Ida Kálvslíð.

Karin Johannesen, Hanna Danielsen, Bergtóra Jacobsen, Jensa Heinesen, Emmy Poulsen, Rigmor Mortensen

spell og er eisini ringt at skilja. Nógvir siglandi eru ungir og hava tí eisini ungar konur, har tað skuldi verið nærliggjandi at verið við í hesum arbeiðinum. So tær "gomlu" vilja fegnir hava tann boðskapin út, at tær gjarna vilja síggja fleiri ungar kvinnur.

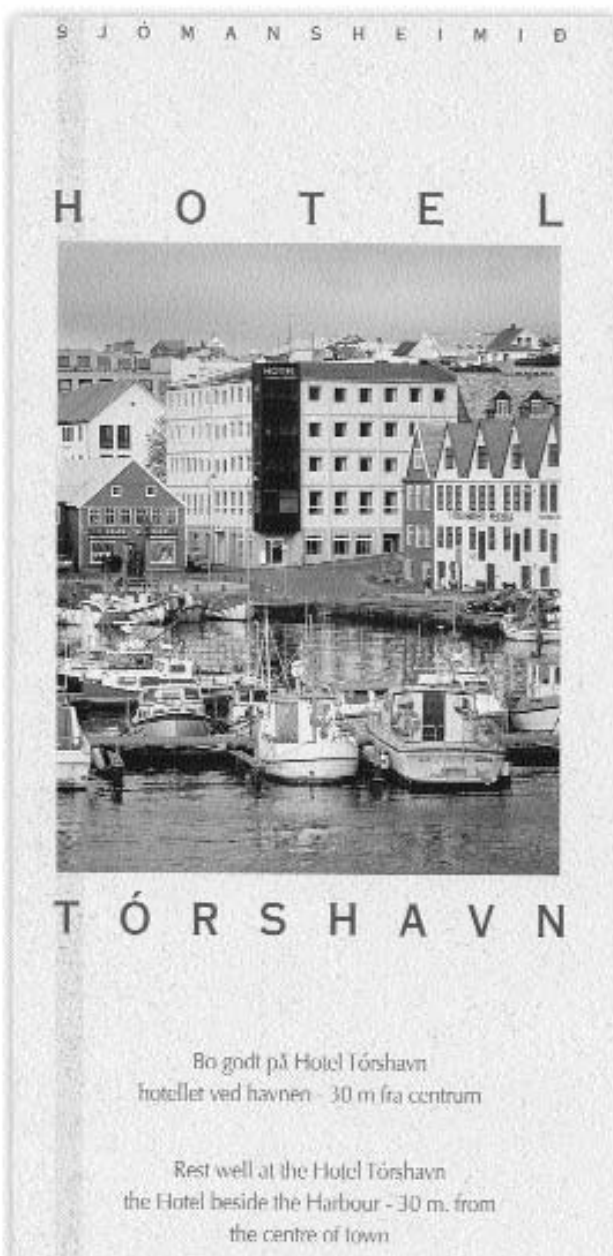
Undir øllum umstøðum vilja vit frá Fiskimannafelagnum takka fyri teirra

umsorgan. Sum tað fyrr hevur verið sagt á hesum stað, er tað er hugaligt og trygt hjá okkara siglandi fólk at vita, at tá á stendur, og tá stuðulin frá restini av samfelagnum kanska rillar, so hava vit í hvussu er sjómanskvinnuringarnar eftir!

Søgan um sjómanskvinnuringarnar í 50 ára minngingarriti-

num hjá Tórshavnar Sjómansheimi, sum kom út í 1973 hevur Sofus Sivertsen eina frásøgn um sjómanskvinnuringarnar, og kann tað vera av áhuga at endurgeva hana. Sofus skrivar:

Seinast í 1920-unum stovnaðu nakrar kvinnur ein sjómanskvinnuring fyri alt landið. Tær vóru stuðlaðar til hetta av trúboðarum hjá heimamissi-

Trina Viderø, Karin Johannesen, Kristina Jacobsen.

Frá vinstru: Godthbjørg Brekká, Frida Petersen og Petra Danielsen.

ónini. Hesir ringar skuldu eita Sjómansmissiðnar Kvinnuliga Arbeiði. (S.K.A.)

Ein 12 mannaneynd við Sofíu Højgaard Ellefsen (mamma Paula) úr Miðvági sum formanni, varð sett at leiða arbeiðið.

Ætlanin var, at hesin ringur skuldi framvega sjómansmissiðnar pening at arbeiða við, men lítil peningur kom kortini inn - eitt tað frægasta árið komu umleið 500 kr. Kvinnurnar vóru ov spjaddar, og arbeiðið fall tí ov tungt.

Nakað seinni varð uppskot viðtikið í Samfelagsráðnum um at stovna kvinnuringar í ymsum bygðum fyri seg. Hesir ringar skuldu standa bein-

leiðis undir stýrinum fyri Hini føroysku Sjómansmissiðni, sum so skuldi fáa tann innkomna peningin at arbeiða við.

Trúboðararnir fóru so undir at stovna sjómanskvinnuringar, og hetta tiltakið eydnaðist rættiliga væl í fyrstani, men ikki komu ringar í øllum bygðum. Seinast í 40-unum og fyrst í 50-unum tóktist lítið lív í summunum av hesum ringum.

Men tá tekur Petur Johannesen (pápi Jonsigurd), stjóri á Sjómansheiminum í Tórshavn sær um reiggj og ferðast um oyggjarnar fyri at stuðla arbeiðinum í gomlu ringunum og fyri at stovna nýggjar. Hetta arbeiðið

eydnaðist honum sera væl. Í dag eru hesir sjómanskvinnuringar ein ógvuliga týðningarsamur táttur í øllum sjómansmissiðnararbeiðinum í Føroyum.

Í ringunum virka kvinnurnar pløgg, sum so verða seld á útsølum. Fitt av peningini kemur eisini inn við sparing (byssum). Peningurin verður sendur sjómansmissiðni.

Ringarnir gera eisini ein hóp av jólapakkum, sum verða sendir til Tórshavnar Sjómansheim, ið síðan eftir førimuni sendir teir út til føroyskar sjómenn, sum eru burturstaddir frá heimi sínum um jólini - ein vakur og góður siður, sum nógv gott og gagnligt er komið burturúr.

Sofíu Højgaard Ellefsen var fyrsti formaður í einum sjómanskvinnuringi

Teir fyrstu jólapakkarnir vóru sendir sjómonnum í 1948, og summi ár eru sendir meira enn 2000 pakkar.

Einaferð um árið halda sjómanskvinnuringarnir landsstevnu, har talað verður um arbeiðið, og har Guds orð verður hildið fram sum tað ljós, ið skal lýsa fyri fótum okkara, og tann viti, ið skal vísa okkum leiðina í Jesu fótasporum bæði á landi og sjóvi.

Soleiðis sá Sjómansheimið út, tá tað var nýbygt í 1923.

AGN

**sild
kúfiskur
makrelur
høgguslökkur**

hava dagligt samband um allt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

Vit átaka okkum alt arbeiði innan skipstimbur og aptering, so sum nýggja messu, brúgv ella lugar.

**Fa. Skipstimbur
og aptering**

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

Bjargingar-, neyð- og slækki- útgjøg til skip og bátar

- Neyðrakettir & hondbluss
- Bjargingarvestar, -kransar og -línur
- Eldslökkjarar, tepplir og slangur
- PIONER plastbátar - nógv modell

Vit útvega flest alla útgjøg
uppá fyrispurning

KAJ ANDREASEN & CO
Tel: 315600 · Fax: 318008

Haldið FF-blaðið

J. Paturssonar gøta 18

Saxofon
Tlf. 31 68 08

Vit klippa eftir TÍNUM hendi

Bjargingarútgærð
á sjógvi og landi

Vit bjóða tætt bestu innan bjargingarútgærð, bjargingarvestar, eldabekklitgerð, bjargingar og tryggingarútgærð. Umboð fyrri kendu danska merkið "Viking".

- Bjargingarútgærð
- Bjargingarnet
- Yfirflóðabekklit
- Flóðabekklit
- Bjargingarvestar
- Bjargingarbrókarnar
- Fjórir/hvítir hendur
- Radartranspondarar
- Eldabekklit
- Eldabekklit
- Brúddræktir
- Umræðingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan
Havnarsíð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tlf. 31 48 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibast@post.olvant.fo

Tær bestu og bílagastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radióútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio
Navigatíons-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatíons Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjóntarv	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinett	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.
FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

SELIR TÚ

skipa- ella
bátaútgærð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umboð á skipini - umvegis reiðaríni - hvønn útgávudag.

Gerð eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum.

Tlf: 31 15 69
Fax: 31 87 69
T-post: ff-bladi@post.olvant.fo

Føroya størsta úrval av handskum

- Gummihandskar (t.d. Japan-handskar, Marygold og aðrar special handskar)
- PVC-handskar (Center Plast v.m.)
- Elngangshandskar (Latex gummi)
- Arbeiðshandskar (svínaskinn, oksahúð, o.s.)
- Svelthandskar
- Wirehandskar

Stórt úrval av flaka- og kryvjingar-knívum

Eisini fáast vælumtóktu knívhvessararnir

Heil- og smásøla
Pf. Herman Winther
Tlf: 361320 - 361620 - fax: 361158 - FO-240 Skopun

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinarúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsurforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkar "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt línoleum ella teppi á dárkið

.....

Eysturoyar Reingerð
Postboks 41 • FO-650 Tórshavn • tlf./fax: 44 89 88
fartlf: 22 53 50 • leidupostur: ndr@post.olvant.fo

**vit hava...
...alt til línu- og
snellufiskiskap**

Vit senda um alt landið

- Svævlalínu frá 3,5 mm til 9 mm. Tygum avgera sjálvur, hvussu langt skal verða millum svævlarnar
- Stórt úrval av tøjum og húkum
- Eisini sjóklæðir frá innast til uttast

TEYMAVIRKIÐ PF
Heiðavegur
FO-620 Runavík
Tlf: 447285
Fax: 448244
Fartlf: 219412
T-postur: teymavir@post.olvant.fo

**Tosið tí altíð
fyrst við okkum!**

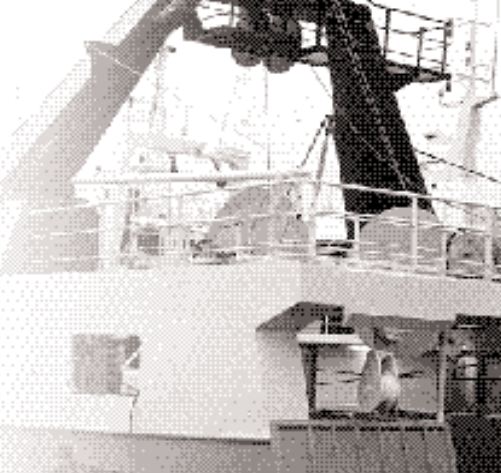
Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari av FF-blaðnum fyrst bert 50 krónur um ársfórðingin

Verður sent ókeypis - vit gjalda postgjöld

Navn: _____
Bústaður: _____
Bygd/býur: _____

FF blaðið • postboks 58 • FO-110 Tórshavn
Tlf: 31 15 69 - Fax: 31 87 69
T-postur: ff-bladi@post.olvant.fo

Javnaðarflokkurinn á einum vegamóti

Hevur hvørki verið andstøðuflokkur ella verji hjá borgarum

Komandi vikuskifti hevur Javnaðarflokkurinn landsfund. Hetta er neyvan ein gleðisfundur, men heldur ein fundur til sjálvrannsakan. Tað hevur nevniliga gingið illa hjá flokkinum seinasta árið. Fyrst tapti flokkurinn fólkatingssessin seinasta heyst. Og hóast andstøðuflokkur í 6 ár kláraði flokkurinn ikki at halda tær til lögtingsvalið í vár. Við neyð og deyð varðveitti hann sínar sjeysessir, og samb. meiningakanningum er stóðan einki batnað síðan valið.

Tað er náttúrligt at seta sær spurningin, hvat tað er, sum er galið.

Nú skal sigast her, at hetta ikki á nakran hátt er ein partapolitisk grein. Hon er skrivað av einum við ongum tilknýti til nakran flokk.

Men uttan mun til flokstilknýti ella ikki, so er tað ein fyrirtreyt fyri einum virkandi fólkaraði, at tað eisini er ein virkin og effektiv andstøða. Allar royndir vísa, at uttan mun til hvussu vælmeinandi og heiðurligur ein politikari við makt er, so kann hann heilt skjótt fara av leið, um eingin andstøða er, sum viðhvørt kann siga, hvar markið er.

Tá prinsippið er: “Går den så går den” Hetta er ikki minni galdandi í Føroyum við tí ullintu støðu, sum teir ráðandi hava til “lóg og rætt”. Vit vita øll, at verandi lögmaður hevur bert eitt prinsipp í sovæl vinnu sum í politikki, og tað er:

“Går den, så går den.” Og “går den”, er stórt sæð einki mark! Í vinnuni hava vit m.a. grannskoðarar, sum skulu forða fyri, at eitt slíkt prinsipp fær avleiðingar. Í politikki er tað lögtingið og ikki minst andstøðan.

Vit hava eisini sæð, at fyri at ein flokkur skal fáa undirtøku, so skal hann kunna identifiserast við eina “sak”. Hetta er orsøkin til, at sambandsflokkurinn og tjóðveldisflokkurinn eru størstu flokkar í landinum.

Høvuðsmálið:

At tekkjast verandi samgongu Og her er stóðan tann, at javnaðarflokkurinn virkar hvørki sum ein andstøðuflokkur, ei heldur hevur hann nakran “holdning” ella “hugburð”, sum kann sannføra stóran part av veljarunum um, at her er talan um eitt alternativ til hinar flokkarnar.

Sum andstøðuflokkur er javnaðarflokkurinn so púra eiðasørur. Tað tykist, sum hann hevur havt tann “taktikk” bert at tekkjast verandi samgonguflokkum fyri at kunna gera seg kvalifiseraðan “at sleppa uppí part” hjá teimum. Tí hevur rátt um ikki at traðka nakran á tærnar. Hvussu hetta eydnaðist, sóðu vit aftaná seinasta lögtingsval, har flokkurinn var hildin til ta turru rukku.

Skuldi verið nóg mikið at gjørt sum andstøðuflokkur Sum andstøðuflokkur skuldi tað verið nóg mikið at tikið sær av hjá javnaðarflokkinum. M.a. at røkt sína uppgávu sum verji av rættarsamfelagnum og stýrisskipanini. Tað kundu verið nevnt eitt ótal av dømum um, hvussu føroyska rættarsamfelagið verður undirgrivið. Her kann bert verða nevnt eitt dømi, sum vit umrøddu í seinasta blaði og hava tikið við aftur í hesum blaðnum. Tað er málið um, hvussu lögmaður við hjálp av einum privatum

advokati setur lögtingsins eftirlit av landsstýrinum til viks. Hetta er bert seinasta stig í eina longri “prosess” við at undirgrava stýrisskipanina, so Føroyar, í mun til eitt rættarsamfelag sum t.d. tað danska, er eitt minus menningarland. T.v.s. at menningin gongur skeiva vegin.

Hendan gongdin er farin fram nú í fleiri ár, stuðlað av lögfrøðingum hjá lögtinginum, uttan at javnaðarflokkurinn hevur rætt hond frá síðu.

Fá lond við so vánaligari andstøðu Nú er tað hent fyrr, at ein stjórnarleiðari ikki heldur seg á “smala vegnum”. Tað er eisini hent fyrr, at almennir lögfrøðingar hava runnið politisk ørindi. Hetta er enntá hent í danska ríkinum. Víst var tað undir týsku hersetingini, tá hægstarættarforsetin Troels Jørgensen bar í bótuflokkum fyri einum greiðum grundlógarbroti, men kortini...

Men tað eru fá lond, har demokratið er so vánaligt, at tað ikki finst nøkur veruliga andstøðu, sum til eina og hvørja tíð vil berjast ímóti brotum á demokratiskum grundreglum. Men tað hava vit í Føroyum, har vit enntá hava sæð sokallaðu andstøðuna medvirka til slík brot.

Tað er alt í lagi, at javnaðarflokkurinn hevur eina moderata støðu til fullveldismálið. Men hann hevði so kunnað funnið sær eina “sak”, sum kundi gjørt tað møguligt hjá fólki at tikið eina støðu til flokkin.

Kundi verið verjan av rættartrygdini hjá “minna mannum” Javnaðarflokkurinn kundi t.d. gjørt seg til verju av rættartrygdini hjá “palleba”. Hann, sum fylgir tað allarminsta við, veit, at hugburðurinn hjá almennu umsitingini er, at borgarin hevur altíð órátt. Og tað er stórt sæð ómøguligt hjá borgaranum at fáa sær tey rættindini, sum hann

eigur. Umsitingin er stórt sæð sum betong, sum vit hava ávíst nógv dømi um her í blaðnum. Hetta ger tað, at borgarin lættliga kann verða settur uttan fyri lóg og rætt uttan frágreiðing og undirbygging. Tað grovasta má vera, tá umsitingin knappliga noktar fólki lógásetta sjúkraviðbót uttan at rætta hond frá síðu at fáa viðurskiptini í rættlag. Og tað er stórt sæð ógjøriligt hjá borgarum, ella umboðum fyri teir enntá, at fáa staðfest, um teir hava rætt ella órátt.

Hetta mátti verið sakir hjá einum socialdemokratiskum flokki at tikið sær av og harvið kunnað skapt sær ein “profil”, sum vildi gjørt flokkin viðkomandi hjá breiðu fjøldini av Føroya fólki.

Men sigast kann, at javnaðarflokkurinn, sjálvt á einum slíkum øki, ikki hevur rætt hond frá síðu.

Úslitið er, at sjálvt tey, sum fylgja við, illa kunnu seta orð á, hvørjum javnaðarflokkurinn stendur fyri, og tá er heldur eingin grund til at stuðla honum. Tað, sum gjørdi valið so frægt, sum tað gjørdist, til seinasta lögtingsval, var, at valið varð gjørt til eina fólkaatkvøðu fyri ella ímóti fullveldi. Tá vóru tað tey, sum valdu flokkin sum tað frægara av tveimum illum ímóti fullveldinum. Men hetta verður so ikki grundgevingin næstu ferð, eftir sum umrøddi spurningur nærmast er burturdottin.

Høvdu hesi sjónarmið verið førd fram á landsfundi hjá flokkinum, høvdu tey uttan iva verið avvíst. Fyrst og fremst av leiðsluni. Men helst eisini av fundinum sum heild. Tey, sum hava sjónarmið sum hesi, hava langt síðani lagt frá sær í flokkinum.

Men tíverri fyri flokkin vísa tøluni fyri undirtøku, at kanska er hetta rætt kortini!

Hermann kundi spurt: Hví verður ikki lurtað eftir ráðgeving?

Skalt tú ráðgeva føroyskum myndugleikum, skalt tú hava gott tol og stóran áhuga í evninum. Tí tað er ráðasta hending, at nakar lurtað eftir ráðunum, vit koma við, sigur Hermann Oskarsson, formaður í Búskaparráðnum. Eisini Fiskirannsóknarstovan talar fyri deyvum politikaraoyrum, sigur hann.

Hermann Oskarsson var ein av luttakarunum í pallborðsorðaskiftinum um kreppuna í 90-unum, sum útvarpið sendi týskvøldið í næstseinastu viku.

Hann segði, at í Føroyum er nærur ikki loyvt at kjakast um fiskivinnupolitikk, uttan at man er limur í einum politiskum flokki, ella reiðari. Og at lurtað verður eftir ráðum, sum koma uttanifrá, er ráðasta hending. Tað er Fiskirannsóknarstovan helst besta dømi um, segði hann.

Hermann Oskarson minnir á, at føroyingar lurtaðu heldur ikki eftir ráðgevandi nevndini viðvíkjandi Føroyum hjá forsætisráðharranum í áttatiárunum, beint áðrenn kreppan kom.

- Vit mugu ikki vera so bláoygd at halda, at tað ikki eisini kann fáa álvarsligar avleiðingar, lurta vit ikki eftir, hvat eitt nú fiskifrøðingarnir siga, heldur Herman Oskarsson.

Formaðurin í Búskaparráðnum sigur, at tað eisini eru royndirnar hjá ráðnum, at lítið ella onki verður lurtað eftir tí, ráðið kemur við, og tí verður arbeiðið gjørt mest sum av berum áhuga.

Bæði rætt og ikki

Sjálvsagt hevur Hermann fyri ein stóran part rætt í tí, hann sigur. Men tá hann tekur til fiskifrøðingar sum dømi um, hvussu vánalig stóðan er, so er hetta bæði eitt gott og vánaligt dømi.

Hermann kundi eisini spurt, hví tað ikki verður lurtað eftir fiskifrøðingum. Tað er óneyðugt at útgreina hetta meira, tí tað er gjørt so væl her í blaðnum. Men orsøkin er tann, at tilráðingar hjá fiskifrøðingum hanga ikki saman og tí ikki eru trúverdigar.

Og tá Hermann sigur, at eingin kann kjakast um fiskivinnupolitikk uttan reiðarar og poltikkarar, so er hetta spell.

Men tað er ikki mætari við fiskifrøðini. Hana kann eingin kjakast um uttan "frøðingar". At seta spurningar til ella við fiskifrøði verður tikið sum eitt fornermils, sum gevur avleiðingar á øðrum økjum, sum tað eisini er greitt frá her í blaðnum fyrr, har teir, sum siga sína hugsan, verða svartlistaðir.

Trupulleikin við hesum ymsu frøðingunum er, at teir eins og pávar meta seg at umboða einasta sannleikan á hvørjum sínum øki. Og teirra sjónarmið verða eisini førd fram samsvarandi hesi meting, sum eisini merkir, at eingin annar veit nakað um teirra "frøði" enn teir.

Tá verður úrslitið tað, sum Hermann greiðir frá.

Sinnisbati

Skrivstovan á Íslandsvegi 10 C er opin hvønn mikudag kl. 16 - 18.

Fyrsta mikudag í mánaðinum er opið til kl. 19.30.

Tú ert vælkominn at ringja og spyrja um alt, sum hevur við sinnistrupulleikar at gera á tlf. 322544.

Føroya Sjómannsskúli
 Maritime College

Navigatorútbúgving

Nú er tíð at søkja um upptøku

Við eini útbúgving frá Føroya Sjómannsskúla liggja øll helmsins høv opin fyri tær. Lærugreinarnar fevna um siglingarfræði, skipstækni, lastaviðgerð, samskipti, veðurfræði, skipsfyzisiting, leiðslu og samstarv, maskínfræði, samfellt skipsræði, færoyskt, enskt, danskt, røkning, støddfræði, alisfræði, evnafræði, digitaltækni, sjórætt, virkisbúskap, sjóreglur, heilsufræði, fiskivinnu, teld, umframt ymisk skelið.

Heimaskipari

1. hálvár

2. hálvár

Skipari

3. hálvár

Skipsførari

4. hálvár

5. hálvár

6. hálvár

Skúlin byrjar mánadagin 6. januar 2003.

Meiri fæst at vita við at seta seg í samband við skúlan.

Útbúgvingarnar á Føroya Sjómannsskúla eru góðkendar av Føroya Landsstjórn, Sefarissjeyrisen og IMO

Nóatún 2
 Postboks 104
 FO-110 Tórshavn
 Føroyar
 Tel +298 357500
 Fax +298 357502
 farnav@farnav.fo
 www.farnav.fo

Hjálpargrunnurin fyri óarbeiðsførar fiskimenn

Umsóknarbløð til grunnin fáast við at skriva til: Postboks 2114, FO-165 Argir, ella at ringja á tlf. 31 60 89 (svarar eftir arbeiðstíð) ella leggja boð á telefon-svararan.

Umsóknir til hjálpargrunnin mugu vera grunninum í hendi í seinasta lagi mánadagin 9. desember 2002.

Hjálpargrunnurin

Tú gert mun

Hvør tykkara, sum hevur hundrað seyðir og hevur mist ein teirra, letur ikki teir níggu og níti vera eftir í haganum og fer at leita eftir tí burturmista, inntil hann finnur hann?

Luk. 15,4

Á ársfundinum hjá donsku Sjómannsmissionini í ár var eitt evni á skránni, sum kallaðist: "Gert tú nakran mun?"

Trý starvsfólk skuldu svara uppá spurningin - í ljósinum av teirra arbeiði í og fyri Sjómannsmissionina. Í lítillátni svaraðu øll trý ja, og grundgóðu fyri svarinum.

Spurningurin, "Gert tú nakran mun?", føddi ein annan spurning í huga mínum: "Geri eg nakran mun fyri Jesus?"

Hartil svarar bíblían ja. Nógv bíbliuorð kunnu leggjast til grund fyri svarinum. Millum tey er orðið úr líknislinum omanfyri hesa andakt.

Tann góði hirðin kennir seyðirnar, og veit hvussu nógvar hann eigur. Hvørt kvøld telur hann seyðirnar. 1,2,3....97,98,99. Við sorg og trega ásannar hann, at ein vantar. Kanska hann hevur talt skeivt. Hann telur umaftur, men kemur sorgarbundin til somu niðurstøðu. Ein vantar!

Tann góði hirðin slær seg ikki til tols við at hava 99 seyðir. Hann má finna tann eina, sum er blivin burtur. Hann fer at leita - og leitar inntil hann er funnin.

Seyðin leggur hann fegin á herðarnar, og ber hann heim.

Heimkomin kallar hann vinmenn og grannar saman og sigur við teir: "Samgleðist við mær, tí at eg havi funnið seyð mín, sum burtur farin var".

Tann eini seyðurin gjørdi stóran mun fyri hirðan.

Hetta er ein vøkur og rámandi mynd av Guðs ríki, har Jesus er tann góði hirðin, sum leitar eftir tí burturmista. Hóast uml. 6 milliardir menniskju eru í heiminum, so er tann einstaki dýrabarur fyri honum. Ein og hvør ger mun og hevur stóran týðning fyri Jesus.

Evangelíini siga frá, at Jesus sá fjøldirnar og tók hjartaliga synd í teimum, tí tær vóru sum seyðir, sum ongan hirða hava. Samstundis sá hann tann einstaka, mitt í fjøldini. Fjældin er jú sett saman av einstaklingum.

Eisini tú ert dýrabarur fyri Jesus.

Ert tú ikki í fylgi hansara, so leingist og leitar hann eftir tær nú.

Tú fyllir nógv í hjarta hansara og gert tí stóran mun hjá honum.

*Tú gloymdi ikki hin vilsta seyðin,
 tú legði lívið á at finna hann,
 tú gavst tó ikki, um hørð var neyðin,
 tú stríddist, inntil hjartablóð títt rann.*

Ms.350

**Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir**

Vit útvega eisini:

**Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari**

... sjálvandi til besta prísin !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðshøggi 10
FO-100 Tórshavn · Føroye Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

PM-bólkurin:

**Á røttum stað -
til tíðina...**

- Proviantur til skip
- Kappingarførir prísir
- Høgt tænastustøði

P/F Poul Michelsen

Hoyvíksvegur 74, P.O.Box 200, FO-110 Tórshavn, Føroye Islands
Tel +298 31 46 50, Fax +298 31 81 63, e-mail: pm@pm.fo
Eftir vanligu arbeiðstíð ber tí at ringja til Gunnar Mohr á fartel. 22 15 91

Brúktbilakeyp?

Ein spurningur um álit og trygd!

Jú, prísir kunnu vit altíð tosa um,
men dentin leggja vit enn sum áður á, at dygdin
og trygdin eru í lagi í sambandi
við brúktbilakeyp...!

A myndunum sást eitt stívlíðarligt úrval úr mongu tilbúðunum á Føroya mest fjøltáttasta brúktbilamarknði

Reyni Service

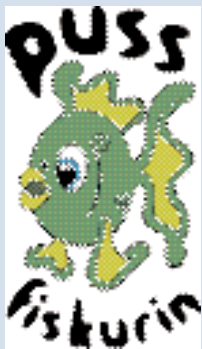
- fá meira at vita á www.reyniservice.fo

Vegurin Langi
188 Hoyvík
Tlf: 353040

Vit ótaka okkum at gera lýsingar fyrri virkir og einstaklingar uttan meirkostnað fyrri lýsaran
Her fært tú bostu lýsingaravtaluna - blaðið verður selt eittum sálpsmanninum

Lýsingar
Tlf: 311569

Skulu vit spæla kom-
munuarbeiðarar?
- Tann, sum rørir seg
fyrst, hevur tapt!

Mamman: Er tað ein
skikkiligur drongur, tú
hevur fingið tær?
Gentan: Ja, í gjárskvöld-
ið sótu vit bara inni og
spældu Tchaikovsky!
Mamman: - Men ikki
um pengar, ha?

Røntgan er eitt undar-
ligt upppinnli -
Tá tú fotograferar arm-
arnar, sært tú beinini!

Løgreglan hevði fang-
að ein biltjóv.
- Hví stjólst tú bilin?
- Eg skuldi skunda mær
til arbeiðis.
- Men tú kundi havt tik-
ið bussin?
- Nei, eg havi bara
koyrikort til persónbil!

Ein maður kemur inn í
ein klædnahandil:
- Hvat kosta slípsini?
- 50 kr. fyrri tvey!
- Hvussu nógv kostar
tað eina av teimum so?
- 35 kr.!
- Fínt, lat meg so fáa
hitt!

Tann sjálvsikri: "Eg havi
bara tikið feil eina ferð
- tað var tá eg helt, at eg
hevði tikið feil!"

Noktað verður fiski- monnum at mynstra sum eygleiðarar!

**Orsök: Jørgen Niclassen setur - uttan grundgeving -
sjúkar fiskimenn í síni tænastu uttanfyri lógina.**

Vit hava fyrr greitt frá
málinum um eygleiðarar,
sum eftir okkara meting
er eitt "typiskt" dømi um
rættarloysi og væntandi
virðing fyrri borgarum hjá
landsfyrisingini.

Hóast allar treytir eru
loknar, noktar Jørgen Nic-
lassen, landsstýrismaður,
at lata monnum, sum gera
landsstýrinum tann beina
at vera eygleiðarar t.d. við
rækjuskípum, sjúkravið-
bót, tá teir gerast sjúkir.

Hetta verður gjørt, uttan
at tað er møgult at fáa
nakra grundgeving yvir-
hovur. Heldur ikki er ein
løgfrøðisliga grundgeving,
sum so stóða kundi verið
tíkin til. Sannleikin er, at
tað finst eingin slík. Tað
einasta, sum líkist eini
grundgeving, er, at hetta
er "lønin" fyrri at hava tikið
uppá seg eina almenna

uppgávu. At menn kunnu
koma í dýrastu neyð av
eini slíkari framferð er
eyðvitað.

Tað skuldi verið eyð-
sæð, at tað ber ikki til at
útihýsa monnum frá sjúk-
raviðbót, ikki minst við
teirri grundgeving, at teir
hava verið í almennari
tænastu. Hesi eru jú væl
og virðiliga tryggjað júst í
eini slíkari stöðu. Hóast
hetta hava Jørgen Niclas-
sen - ella hansara umsit-
ing - ikki rætt ein fingur
fyrri at fáa hesi viðurskipti í
rættlag.

Sum greitt er frá aðra-
staðni í blaðnum handaðu
Fiskimannafelagið og Reið-
arafelagið tann 25. oktober
Fiskimálastýrinum skriv,
har kravt varð, at hesi
viðurskipti komu í rættlag
í seinasta lagi í farnu viku.
Svarað er ikki til hetta. Tí-

skil verður noktað fiski-
monnum at mynstra sum
eygleiðarar.

Fiskimannafelagið kann
ikki forsvara, at lata fiski-
menn koma í ta stöðu, at
teir vegna ta tørvandi
rættarfatan í landsstýri-
num skulu koma í eina
stöðu, har teir standa á
berum, um teir gerast
sjúkir.

P.S. Beint áðrenn blaðið
fór prentingar, kom bræv
frá Fiskimálastýrinum, ið
kanska kann skiljast, sum
at vilji er at greiða málið.
Hetta var tó uttan nakra
tíðarfreist, sum vit ikki
kunnu liva við.

Tí verður eitt bann fyrri
mynstring útsett til kom-
andi fríggjadag, tá vit
krevja at málið verður
loyst. Lýst verður fríggja-
kvöldið, hvussu verður.

Landsfundur 30. desember 2002

Í ár verður landsfundur
Føroya Fiskimannafelags
mánadagin 30. desember
í Norðurlandahúsinum.

Byrjað verður kl. 10,
og skráin verður tann
ársfrágreiðing, roknskap-
ur v.m. Gestur á fundi-
num verður Óli Hans
Hammer Olsen, stjóri á
Skipaefirlitinum. Hetta
gevvur fiski- og sjómenn-

um møguleika fyrri at
hitta "rætta mannin" hvat
trygd á sjónum viðvíkir.
Umleið á miðdegi verður
ein góður biti.

Landsfundurin er skip-
aður av sóknarformonn-
um og øðrum umboðum
fyrri sóknirnar, men allir
fiski- og sjómenn eru
vælkominir á fundin, og
vóna vit at síggja so
nógvar sum gjørligt.

Óli Hans Hammer Olsen, stjóri á Skipaefirliti-
num, verður gestur á landsfundinum hjá Fø-
roya Fiskimannafelag.

dagsins MYND

Sniálvur Røvilsberg av
Sandi sigldi í oljuvinnuni
fyrri nøkrum árum síðani.
M.a. sigldu teir út frá
Angola, har tað var ein
hópur av flúgvifiski. Og
her nýtist eingin reið-
skapur, tí fiskurin flýgur
sjálvur umborð! Her sæst
Sniálvur við nøkrum teir-
ra. Hann sigur at teir eru
um 30 cm. til longdar og
smakka nakað sum sild,
men tað er nógv av bein-
um í fiskinum.

Sniálvur turkaði ein
flúgvifisk og lat hann til
Meginskúlan á Sandi.